

Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica

PAMIATKOVÁ ZÓNA POLICHNO

ZÁSADY OCHRANY, OBNOVY A PREZENTÁCIE PAMIATKOVÉHO ÚZEMIA

Riaditeľ : **Ing. arch. Zuzana Klasová**

Hlavný riešiteľ: **Mgr. Andrea Moravčíková**

Spracovatelia : Ing. Ladislav Huňavý
Mgr. Katarína Damjanovová
Mgr. Gabriela Brežňanová
Ing. Agáta Bystrianská
Ing. Anna Fatureová
Ing. arch. Silvia Pavlová

OBSAH

I. ANALÝZA VÝVOJA ÚZEMIA

ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ÚZEMÍ

- A.1. Názov pamiatkového územia
- A.2. Kraj, okres, mesto podľa základnej územnej jednotky a katastra
- A.3. Orgán, ktorý pamiatkové územie vyhlásil, dátum vyhlásenia
- A.4. Číslo pamiatkového územia

PARCELNÉ VYMEDZENIE HRANÍC ÚZEMIA

- B.1. Popis hranice Pamiatkovej zóny Polichno
- B1.1. Zoznam parciel
- B.2. Informácia o zanesení hraníc v katastri a kódovaní

ÚDAJE O ZADANÍ A SPRACOVANÍ ANALÝZY VÝVOJA ÚZEMIA

- C.1. Účel spracovania urbanistického - historického výskumu
- C.2. Metóda spracovania a dátum spracovania výskumu

ÚDAJE O ÚPN A INÝCH PODKLADOCH

- D.1. Prehľad platných územnoplánovacích dokumentácií, štúdií a návrhov
- D.2. Mapové podklady

HISTORICKÝ A ARCHITEKTONICKÝ VÝVOJ ÚZEMIA

- E.1. Stručný historický a stavebný vývoj územia
- E.2. Urbanisticko-historické vývojové etapy

II. CHARAKTERISTIKA PAMIATKOVÝCH HODNÔT ÚZEMIA

F.1. Pamiatkové hodnoty územia hmotnej povahy

- F.1.1. Obraz krajiny (relief terénu, vodné plochy, prírodné prvky) – charakteristické pohľady
- F.1.2. Vonkajší obraz územia – panoráma, silueta
- F.1.3. Vnútorný obraz územia – priestorová štruktúra
 - F.1.3.1. Objemovo - priestorová skladba zástavby
 - F.1.3.2. Strešná krajina
- F.1.4. Funkčné využitie územia
- F.1.5. Historický pôdorys
- F.1.6. Objektová skladba územia – kompozícia
 - F.1.6.1. Dominanty a akcenty, celouzemné a miestne
 - F.1.6.2. Priestory územia – námestia, ulice a voľné plochy
 - F.1.6.3. Zástavba
 - F.1.6.4. Zatriedenie nehnuteľností
- F.1.7. Archeologické náleziská
- F.1.8. Historická zeleň
- F.1.9. Prvky uličného interiéru a uličného parteru
 - F.1.9.1. Drobná architektúra

F.2. Pamiatkové hodnoty územia nehmotnej povahy

F.3. CHARAKTERISTIKA PAMIATKOVÝCH HODNÔT ÚZEMIA

III. ZÁSADY OCHRANY, OBNOVY A PREZENTÁCIE HODNÔT ÚZEMIA

- G.1. Požiadavky na primerané funkčné využitie územia
- G.2. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu

a parcelácie

- G.2.1. Požiadavky na zachovanie a ochranu historickej pôdorysnej schémy
- G.2.2. Požiadavky na reguláciu novej zástavby a riešenie rezervných plôch
- G.3. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu hodnotnej objektovej skladby**
- G.3.1. Požiadavky na ochranu charakteru tradičnej skladby zástavby
- G.3.2. Požiadavky na zachovanie a ochranu historických dominánt a kompozície výškového zónovania sídla
- G.3.3. Požiadavky na zásady diferencovaného prístupu k ochrane, obnove a údržbe objektov
- G.4. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu výškového a priestorového usporiadania objektov**
- G.5. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu prvkov uličného interiéru a uličného parteru**
- G.5.1. Požiadavky na ochranu typických prvkov prostredia
- G.5.2. Požiadavky na zachovanie, použitie charakteristických stavebných materiálov
- G.5.3. Požiadavky na zachovanie, ochranu, obnovu a údržbu pamiatkových a výtvarných hodnôt drobnej architektúry a výtvarných diel
- G.5.4. Požiadavky pre umiestňovanie reklamných zariadení a nasvetlenia - iluminácie
- G.5.5. Požiadavky na riešenie infraštruktúry a jej technických zariadení
- G.6. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu charakteristických pohľadov**
- G.7. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu archeologických nálezísk**
- G.8. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu zelene v území**

IV. ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

H. LEGISLATÍVA, manažment ochrany, využívania a regenerácie územia

- H.1. Legislatíva, medzinárodné dohovory
- H.2. Pamiatkový zákon a základné pojmy
- H.3. Krajina, základné pojmy a legislatíva

V. PRÍLOHY

V. VÝKRESOVÁ DOKUMENTÁCIA

I. ANALÝZA VÝVOJA ÚZEMIA

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ÚZEMÍ

- A.1. Názov pamiatkového územia:** Pamiatková zóna Polichno
A.2. Kraj, okres: Banskobystrický, Lučenec
Obec: Polichno
Katastrálne územie: Polichno
Počet NKP v pamiatkovom území: 2
A.3. Orgán, ktorý pamiatkové územie vyhlásil: Krajský úrad v Banskej Bystrici, Všeobecne záväzná vyhláška č. 4/1996
Dátum vyhlásenia: 15.10.1996
Účinnosť: 23.01.1997
A.4. Číslo pamiatkového územia podľa ÚZPF: 76

B. PARCELNÉ VYMEDZENIE HRANICE PAMIATKOVÉHO ÚZEMIA

B.1. Parcelné vymedzenie hraníc Pamiatkovej zóny Polichno

Parcelné vymedzenie hraníc pamiatkového územia je uvádzané podľa rozhodnutia o vyhlásení zmeny vymedzenia Pamiatkovej zóny Polichno (ďalej len „PZ Polichno“) vydaného Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky č. MK-4012/2008-51/17467 zo dňa 10.12.2008, ktoré aktualizovalo hranice PZ Polichno k 15. aprílu 2016.

Popis priebehu hranice pamiatkového územia

Parcelné vymedzenie hraníc pamiatkového územia je prevzaté z rozhodnutia Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. MK 4012/2018-51/17467 zo dňa 10. 12. 2008 vo veci vyhlásenia zmeny vymedzenia pamiatkovej zóny Polichno.

Popis priebehu hranice pamiatkového územia:

Východiskovým bodom pamiatkovej zóny je miesto križovania štátnej cesty v smere do Ábelovej parc. č. 4106/3 s poľnou cestou parc. č. 4167. Pokračuje pozdĺž cesty po hraniciach parciel č. 13, 11, na rohu parcely č. 17 pretína cestu v smere na východ a lemuje parcelu č. 382 v smere severovýchod až po jej roh, kde pretína koryto Polichnianskeho potoka a pokračuje pozdĺž hranice menovanej parcely, ďalej parcely č. 383/2, na konci tejto parcely pretína parcelu č. 391 v smere východnom a prechádza až do severozápadného rohu parcely č. 390. Odtiaľto pokračuje pamiatková zóna smerom na juh pozdĺž ulice, lemovanej parcelami č. 457, 466/1, 466/2, 477 a 475. Na rohu parcely č. 475 sa otáča vo východnom smere po hraniciach parciel č. 476, 477, 478, 478/2, 478/3 a 481. V severovýchodnom rohu tejto parcely sa hranica zóny stáča na juh a prebieha po hraniciach parciel č. 483/1, 484 a pretína cestu na parc. č. 710/1. Ďalej pokračuje stále južným smerom po parcelách č. 509, 510, 522, 523, 524, 525, 540/1, 541/1, 549, 555, 556, 557, 558, 574, 575, 576, 578, 579, 581, 594, 595, 597, 599, 617, 618, 619, 620, 625, 627, 639, 641, 642, 643, 644, 648, 649, 650, 651, 662/2, 663, 664, 665, 666/1, 666/2, 675/1, 675/2, 676, 677/1, 677/2, 684, 685, 686, 687, 689, 690, 691. V rohu tejto parcely sa hranica otáča smerom na západ a pokračuje pozdĺž parciel č. 701, 702, 703, 704. Tu pretína cestu parc. č. 4105, stáča sa smerom na sever a prechádza pozdĺž západnej strany cesty až po roh parcely č. 1976. Odtiaľto pokračuje západným smerom po parcele č. 1977, znovu pretína Polichnianský potok a parcelu č. 708/1. Na styku parciel č. 708/1 a 153 sa hranica stáča smerom na severovýchod po parcelách č. 144, 139, 138, 135. V rohu tejto parcely sa hranica opäť stáča na západ po parcelách č. 127 a 126. V rohu tejto parcely sa hranica stáča na sever a pokračuje po parcelách č. 125, 124, 118, 117, 116, 111, 110, 109, 96, 95, 93, 86, 87, 83, 81, 82, 73, 71, 70, 69, 68, 53, 52, 51, 50/2, 50/1, 45, 37, 34, 29, 23, 21, 18 a vchádza do

východiskového bodu na severozápadnom rohu parcely č. 13 pri styku ciest parc. č. 4106/3 a 4167.

B.1.1. Zoznam parciel nachádzajúcich sa v pamiatkovej zóne:

1, 2, 4/1, 4/2, 5, 6, 7/1, 7/2, 7/3, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38/1, 38/2, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50/1, 50/2, 51, 52, 53, 55, 56, 57/1, 57/2, 57/3, 58/1, 58/2, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 93, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104/1, 104/2, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120/1, 120/2, 121, 122, 124, 125, 126, 127, 382/1, 382/2, 383/1, 383/2, 383/5, 384, 385, 387, 390, 391 (časť), 476, 477, 478, 479, 480/1, 480/2, 480/3, 481, 483/1, 483/2, 483/3, 484, 485/1, 485/2, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506/1, 506/2, 506/3, 507, 508, 509/1, 509/2, 510/1, 510/2, 511, 512, 513/1, 514, 515/1, 515/2, 517, 518, 519, 520/1, 520/2, 521, 522/1, 522/2, 523/1, 523/2, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540/1, 540/2, 541/1, 541/2, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559/1, 559/2, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569/1, 569/2, 570/1, 570/2, 570/3, 571, 572, 573, 574, 575, 576/1, 576/2, 576/3, 577, 578/1, 578/2, 579, 580/1, 580/2, 581/1, 581/2, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 597, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623/1, 623/2, 623/3, 624, 625, 627, 629, 630, 631, 632/1, 632/2, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 648, 649, 650/1, 650/2, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662/1, 662/2, 663, 664, 665, 666/1, 666/2, 667/1, 667/2, 667/3, 667/4, 667/5, 668, 669, 670, 671, 672, 673/1, 673/2, 674, 675/1, 675/2, 676, 677/1, 677/2, 678, 679, 680/1, 680/2, 681, 682/1, 682/2, 683, 684, 685, 686, 687, 689, 690, 691, 692, 693, 694/1, 694/2, 694/3, 695, 697, 698, 700, 701, 702, 703, 704, 707, 708/1, 708/2 (cesta - časť), 708/3, 708/4, 709, 710/1 (verejné priestranstvo, cesta - časť), 4105/3, 4106/2, 4106/3 (cesta – časť), 4176/2 (Polichniansky potok).

B.2. Informácia o zanesení hranice v katastri

V roku 2005 vykonal Pamiatkový úrad Slovenskej republiky (ďalej len „PÚ SR“) podľa § 9 ods. 3 a § 10 ods. 2 písm. c) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“) revíziu PZ Polichno, z ktorej vyplynul návrh na zmenu vyhlásenia PZ v rozsahu prispôsobenia hranice PZ aktuálnemu stavu zachovania pamiatkových hodnôt územia. Zmenu vymedzenia PZ Polichno vyhlásilo Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky rozhodnutím č. MK 4012/2008-51/17467 zo dňa 10.12.2008. Následne poskytol PÚ SR doplňujúce údaje o vymedzení hranice PZ Polichno Správe katastra Lučenec oznámením č. PÚ-09/0423-2/1958/KOW zo dňa 16.03.2009 a Správa katastra Lučenec doplnila a upravila záznamy chránených skutočností podľa rozhodnutia Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. MK 4012/2008-51/17467 zo dňa 10.12.2008. Nehnuteľné kultúrne pamiatky, nachádzajúce sa v pamiatkovom území, sú označené kódom ochrany 201 (Kultúrna pamiatka) a 203 (Pamiatková zóna), ostatné nehnuteľnosti sú na listoch vlastníctva označené kódom ochrany 203 (Pamiatková zóna).

C. ÚDAJE O ZADANÍ A SPRACOVANÍ VÝSKUMU

C.1. Účel spracovania urbanisticko-historického výskumu

Urbanisticko-historický výskum Pamiatkovej zóny Polichno je spracovaný pre poznanie a definovanie pamiatkových hodnôt územia a spracovanie zásad ochrany, obnovy a prezentácie týchto hodnôt. Zásady ochrany pamiatkového územia sú v zmysle § 29 pamiatkového zákona, dokumentom na vykonávanie základnej ochrany predmetného

územia a sú súčasťou územného priemetu ochrany kultúrnych hodnôt územia, ktorý je podkladom pre spracovanie územnoplánovacej dokumentácie.

C.2. Metóda a dátum spracovania výskumu

Zásady ochrany, obnovy a prezentácie pamiatkového územia sú spracované na základe realizovaného archívneho a terénneho výskumu, odbornej literatúry, historických mapových podkladov, fotodokumentácie a podľa Usmernenia Pamiatkového úradu SR k spracovaniu dokumentácie „Urbanisticko-historický výskum“ s platnosťou od 01.01.2011.

Prieskum terénu a analýza pamiatkových hodnôt územia boli realizované v rokoch 2015-2016.

D. ÚDAJE O ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCII

Obec nemá platnú územnoplánovaciu dokumentáciu.

D.1. Prehľad platných územnoplánovacích dokumentácií, štúdií a návrhov

1. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (ďalej len „KURS“)

a/ spracovateľ: AUREX, s.r.o., Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava, Ing. arch. Ľubomír Klaučo;

b/ dátum: december 2001

c/ schválila: Vláda SR uznesením č. 528 v roku 2002

2. Územný plán veľkého územného celku Banskobystrický kraj (ďalej len „ÚPN VÚC Banskobystrický kraj“)

a/ spracovateľ : URKEA s. r. o., Urbanizmus, krajinná ekológia, architektúra, 974 00 Banská Bystrica, Zvolenská cesta č. 20, zástupca firmy – Ing. arch. Ľudovít Jankovič, hlavný koordinátor – Ing. arch. Mária Chocholová

b/ dátum : september 1998

c/ schválila : Vláda SR uznesením č. 394 z 09. 06. 1998. Nariadenie vlády SR, ktorým sa vyhlásila jeho záväzná časť, bolo uverejnené v Zbierke zákonov SR č. 263/1998, čiastka č. 99, dňa 18. augusta 1998.

3. ÚPN VÚC Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky č. 2004 boli schválené Zastupiteľstvom Banskobystrického samosprávneho kraja uznesením č. 611/2004 zo dňa 16. a 17. decembra 2004, záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením BBSK č. 4/2004 zo dňa 17. decembra.2004, ktoré nadobudlo účinnosť 21.januára 2005.

4. ÚPN VÚC Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky č. 1/2007 boli schválené Zastupiteľstvom Banskobystrického samosprávneho kraja uznesením č. 222/2007 zo dňa 23.augusta 2007, záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením BBSK č. 6/2007, ktoré nadobudlo účinnosť 27. septembra 2007.

5. ÚPN VÚC Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky č. 2009 boli schválené Zastupiteľstvom Banskobystrického samosprávneho kraja uznesením č. 94/2010 zo dňa 18.júna 2010, záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením BBSK č. 14/2010, ktoré nadobudlo účinnosť 10. júla 2010:

- podporovať vzťah medzi mestom a vidiekom,
- zachovať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru,
- vychádzať z pôvodného charakteru zástavby bývania v historicky utvorenej okolitej krajine,
- činnosti zamerať na poľnohospodársky pôdny fond a obmedziť možné negatívne dôsledky.

D.2. Mapové podklady, katastrálne mapy, historické mapy

Historické mapy

1. Historická mapa. Polichno. 1782-1784. I. vojenské mapovanie. Kópia.
Archív Pamiatkového úradu SR
2. Historická mapa. Polichno. Po roku 1845. II. vojenské mapovanie. Kópia.
Archív Pamiatkového úradu SR
3. Historická mapa. Polichno. 1869-1887. III. vojenské mapovanie. Kópia.
Archív Pamiatkového úradu SR
4. Historická mapa. Polichno. 1935. Kópia.
Archív Pamiatkového úradu SR

Staršie prieskumy a výskumy, archívne materiály a literatúra a pramene

- Adamová, M. - Drenko, J.: *Pečate miest a obcí historického Novohradu*. Lučenec 2001.
- Balaša, G.: *Praveké osídlenie stredného Slovenska*. Banská Bystrica 1960.
- Baran, J.; Gdovinová – Tomášová, D.: Návrh na vyhlásenie pamiatkovej zóny Polichno, okres Lučenec, júl 1995, archív Krajského pamiatkového úradu Banská Bystrica, pracovisko Lučenec, sign. T602.
- Bárta, J. : Archeologický prieskum Ipeľskej, Lučeneckej, Pliešovskej a Zvolenskej kotliny. In: AVANS v roku 1977. Nitra 1978., s. 27 – 29.
- Borovszky, S.: *Nógrád Vármegye*, Budapest 1911.
- Dvořákova V.: *Ludová architektúra*, Bratislava 2003. s. 80 – 81.
- Féneys, E.: *Magyarország geográfiai szótara*. Budapest 1851.
- Kol.: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, Bratislava 1977. s. 416 - 417
- Kol. : Súpis pamiatok na Slovensku 2, Bratislava 1968. s. 497 - 498.
- Kol. : Slovenský biografický slovník, zv. VI, Martin 1994, s. 71 - 73.
- Kuča, K; Kučová, V.: *Principy památkového urbanismu*. Praha 2000.
- Krivošová, J.: *Evanjelické kostoly na Slovensku*. Liptovský Mikuláš 2001. s. 169.
- Mocsáry: *Nógrád Vármegyének*, Pesten 1826.
- Regionálna vlastivedná monografia. 2/1 Dejiny. Martin 1989.
- Polívka, V.: *Lučenec a kraj novohradský*, Banská Bystrica, 1928.

E. HISTORICKÝ A URBANISTICKO - ARCHITEKTONICKÝ VÝVOJ ÚZEMIA

E.1. Stručný historický a stavebný vývoj územia

Obec sa prvýkrát spomína v listine z roku 1467 (*Polyhna*), ktorá bola spísaná v súvislosti s potlačením povstania v Sedmohradsku. Uhorský kráľ Matej Korvín potrestal pánov divínskeho hradného panstva Žigmunda a Štefana Lošonciovcov, účastníkov povstania. odobratím divínskeho hradného panstva, do ktorého okrem Polichna patrilo ďalších 11 obcí. V polovici 15. storočia bolo Polichno poddanskou obcou, jej vznik bol pravdepodobne spojený s valašskou kolonizáciou. Poukazujú na to rodové mená obyvateľov Polichna zapísané v tureckom súpise platiteľov daní z roku 1554. Písomné pramene, ktoré by naznačovali opustenie Polichna obyvateľmi počas vojen s Turkami, chýbajú. Kostol v Polichne vybudovali až evanjelici v roku 1788, v rokoch 1870-1871 bol kostol zväčšený a v rokoch 1934-1935 renovovaný.

Polichno nachádzajúce sa v severnej časti historického regiónu Novohrad patrilo do vlastníctva Lošonciovcov, divínskeho, haličského panstva, neskôr v 18. stor. viacerým vlastníkom (napr. gróf F. Ziči, barón L. Révay, generál S. Haller).

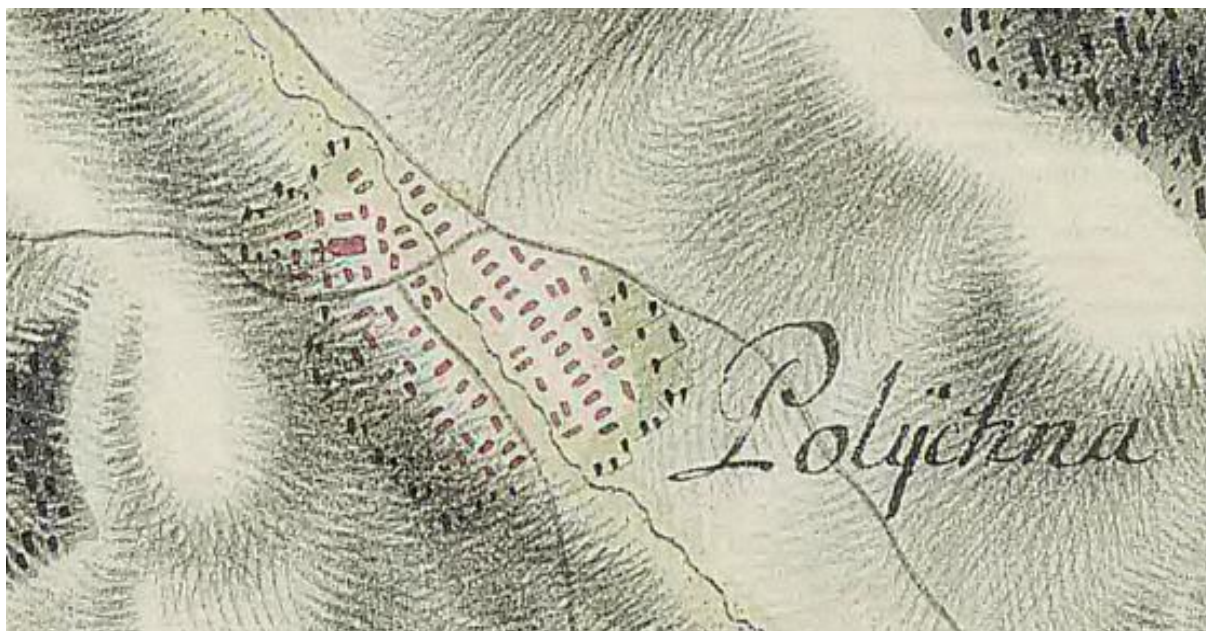
Obec si od svojho vzniku zachovala poľnohospodársky charakter s dominantným zameraním na chov hovädzieho dobytku, oviec, ošípaných, pastvinárstvo.

Historický dátum	Historická udalosť	Stavebná a hospodárska činnosť
1467	prvá písomná zmienka o obci, poddanská osada divínskeho panstva	
1554	turecký daňový súpis	14 port
od 16. storočia	vo vlastníctve haličského panstva Forgáčovcov	
1637	utvorenie samostatného cirkevného zboru evanjelickej cirkvi	
1685		zbúraný a rozobratý drevený kostol
1688		nad obcou pri cintoríne postavený nový kostol, ktorý vyhorel (?)
zač. 18. stor.	epidémia moru	11 domácností
1782-1784		na mape 1. vojenského mapovania zobrazený murovaný objekt kostola
1788		postavený evanjelický kostol
1870-71		Pristavaná veža k západnej fasáde ev. a v. kostola, prestavba kostola, jeho zväčšenie
1872		postavená nová fara
1911		633 obyvateľov žijúcich v 83 domoch
1926		prestavba školy
	požiar	zničených niekoľko domov pri škole
1927		výstavba novej hradskej (cesty) serpentínami z Tuhára na Polichno
1928		dovedenie vody z prameňa Timrava do obce
1929	požiar	zhorelo 6 domov so všetkými hospodárskymi stavbami
1934-1935		stavebné úpravy kostola, fary a školy
1937		výstavba nových domov a hospodárskych budov
1947		obnovenie autobusovej linky Ábelová – Polichno – Tuhár – Stará Halič – Halič – Lučenec
1950		zapojenie obce Polichno do elektrickej siete
1970–71		výstavba štvorbytovky
1997		vyhlásenie časti obce za PZ
2014		obec má 139 obyvateľov, 36 obývaných, 30 neobývaných domov a 20 využívaných na rekreačné účely

E.2. Zásadné urbanistické vývojové etapy

Polichno sa spolu s ostatnými sídlami v jeho okolí, Ábelová, Madačka, Lentvora patriacimi so historického regiónu Novohrad, vyvinulo pravdepodobne v 14. storočí. Prvá písomná zmienka o Polichne pochádza z roku 1467. Najneskôr v 18. storočí bolo Polichno sformované do súčasného územného rozsahu. Zástavba sídla sa postupne zahusťovala, prípadne obmieňala na mieste a rozširovala popri hlavnej komunikácii juhozápadným smerom. Urbanistickú skladbu obce ovplyvňoval predovšetkým geomorfologický charakter

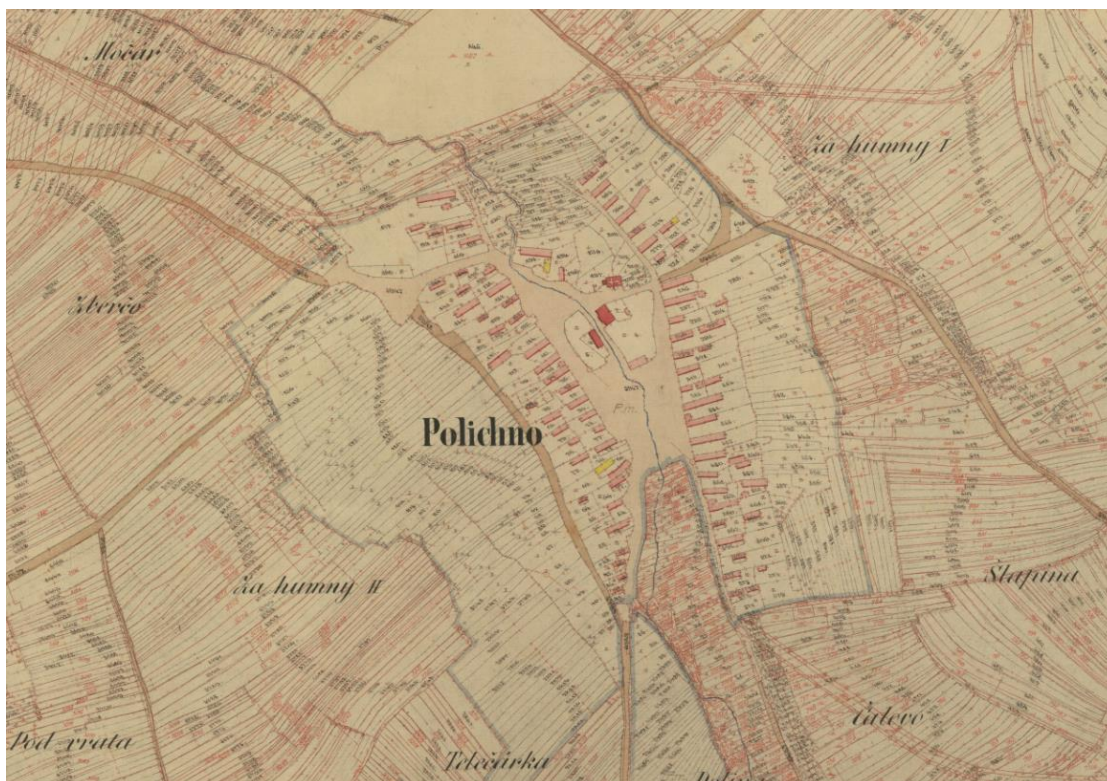
územia a ekonomicko-sociálny systém regiónu. Sídlo sa vyvíjalo vzhľadom na povodie vodného toku zo severu na juh, ku ktorému sa viazala prvotná zástavba doplnená dominantou evanjelického a. v. kostola. Pri rozvoji sídla sa prirodzenou súčasťou stala zeleň (záhrady, ovocné sady, solitérne stromy – lipy) vytvárajúca charakteristický kolorit obce. Nová výstavba v druhej polovici 20. storočia nenarušila kompaktnú urbanistickú štruktúru sídla.

Historická mapa. Polichno. 1782-1784. I. vojenské mapovanie

Historická mapa. Polichno, 1847 - II. vojenské mapovanie

Historická mapa. Polichno, 1935

E.2. Zásadné urbanistické vývojové etapy územia

Urbanizmus sídla určovala konfigurácia terénu, miestne komunikácie, smer vodného toku, na základe ktorých sa vytvorila základná urbanistická štruktúra Polichna. Charakterizovaná je potočnou radovou zástavbou nepravidelného pôdorysu v centre a s pravidelným pôdorysom rozvinutým na paralelných miestnych komunikáciách. Zástavba usadlostí sa koncentrovala pozdĺž obdĺžnikovej návsi, v strede s líniou potoka. Existenciu staršieho osídlenia možno predpokladať na základe poľnohospodárskeho rázu územia. Pravdepodobne prvý typ osídlenia bola menšia osada s usadlosťami laznického charakteru, s prejavmi tradičného roľníckeho spôsobu života (ovocinárstvo, chov dobytky, poľnohospodárstvo) a premysleným upravovaním krajiny, jej pozemkov, terénu, zelene, vytváraním komunikačných ciest, úpravami vodných tokov s uplatnením stavebných prvkov (hospodárske stavby a pod.).

V severnej časti sa rozšírilo Polichno kolmo ku ceste spájajúcej obce Ábelová a Tuhár, a južným smerom pozdĺž cesty smerom k Haliči. Tento pôdorys je determinovaný vedľajšou komunikáciou a nevýrazným Polichnianskym potokom. Rozšírením miestnej komunikácie vzniká ústredné priestranstvo v centre obce pri kostole. Z tohto priestranstva sa napája nepravidelná sieť miestnych komunikácií, ktoré sprístupňujú zadné parcely a pokračujú ďalej do pastvín. Rozvoj obce v 19. storočí vychádza z kultúrnej poľnohospodárskej krajiny a pokračuje južným a severným smerom. Najneskôr na konci 19. storočia bola obec sformovaná do súčasného územného rozsahu. Pretrvávajúca základná urbanistická kompozícia terajšieho sídla sa formovala od stredoveku až po súčasnosť pravdepodobne s menšími obmenami objektov, prípadne zahusťovaním zástavby. Zástavba

sídla sa postupne mierne zhusťovala, prípadne obmieňala na mieste a nerozširovala sa do krajiny. Do súčasnosti pretrvávajú poľnohospodársky charakter obce s rozširujúcou sa rekreačnou funkciou. V 50. rokoch 20. storočia sa realizovala prestavba kultúrneho domu s obecným úradom v centre pamiatkovej zóny.

F. PAMIATKOVÉ HODNOTY ÚZEMIA HMOTNEJ POVAHY

F.1.1. Obraz krajiny (vonkajší, vnútorný obraz územia) – charakter, pohľady

Obec Polichno sa nachádza na juhu Banskobystrického kraja, leží vo východnej časti Krupinskej vrchoviny v doline Polichnianskeho potoka, 19 km severozápadným smerom od okresného sídla Lučenec. Stred obce sa nachádza v nadmorskej výške 600 m. n. m. Reliéf krajiny v okolí Polichna tvoria nevýrazne tvarované chrbty pohoria Ostrôžok a Javora s náhornými planinami, rozčlenenými na menšie celky dolinami vymodelovanými vodnými tokmi.

F.1.2. Vonkajší obraz územia – panoráma, silueta

Sídlo sa vzhľadom na konfiguráciu terénu neuplatňuje v diaľkových pohľadoch z príjazdovej cesty, ale len z voľnej krajiny, v ktorých je vnímateľná panoráma obce t. j. pamiatkovej zóny ako celku bez výrazných dominánt.

I. Pohľad z lokality „Telečiarka“ severovýchodným smerom na sídlo a jeho charakteristickú uličnú zástavbu

II. Pohľad z lokality „Hustý buk“ južným smerom na sídlo

F1.3. Vnútorňý obraz územia – priestorová štruktúra

Zástavba v pamiatkovom území je situovaná pozdĺž obdĺžnikovej návsi, v strede s líniou potoka paralelne so sieťou miestnych komunikácií. V prevažnej miere je tvorená jednopodlažnými objektmi uzavretých roľníckych dvorov, neskôr koncom 19. storočia sa vyskytovali rozvinuté pôdorysné formy zástavby.

Charakteristické pohľady v interiéri pamiatkového územia

1. pohľad z vedľajšej komunikácie severným smerom na typickú zástavbu ľudových domov
2. pohľad z hlavnej komunikácie severným smerom na náves (v pozadí budova obecného úradu)
3. pohľad z miestnej komunikácie východným smerom na dominantu (ev. kostol)

1. pohľad z vedľajšej komunikácie severným smerom na typickú zástavbu ľudových domov

2. pohľad z hlavnej komunikácie severným smerom na náves (v pozadí budova obecného úradu)

3. pohľad z miestnej komunikácie východným smerom na výškovú dominantu (ev. kostol)

Charakteristické vonkajšie pohľady na interiér pamiatkového územia

- A. pohľad južným smerom zo severnej hranice (hlavná komunikácia) pamiatkovej zóny na uličnú zástavbu
- B. pohľad južným smerom zo severnej hranice (miestna komunikácia) pamiatkovej zóny na uličnú zástavbu
- C. pohľad severovýchodným smerom z hlavnej komunikácie na uličnú zástavbu

A. pohľad južným smerom zo severnej hranice (hlavná komunikácia) pamiatkovej zóny na uličnú zástavbu

B. pohľad južným smerom zo severnej hranice (miestna komunikácia) pamiatkovej zóny na uličnú zástavbu

C. pohľad severovýchodným smerom z hlavnej komunikácie na uličnú zástavbu

F.1.3.1 Objemovo-priestorová skladba zástavby

Urbanistickú skladbu sídla podmieňoval predovšetkým geomorfologický charakter územia a preto môžeme podľa spôsobu vzájomného usporiadania usadlostí obec zaradiť pod návesný typ. Sídlo sa vyvíjalo vzhľadom k prírodným danostiam prostredia, medzi ktorými jedným z najdôležitejších bolo povodie potoka, ktoré kopíruje komunikačná sieť a na ňu je naviazaný systém parciel. Stredom obce preteká vodný tok „Polichnianský potok“. Po obidvoch stranách potoka sa v odstupe tiahne pravidelná soliterna zástavba obytných usadlostí zoradených v otvorenej uličnej čiare a ich hospodárskych stavieb.

Najčastejší variant zástavby predstavoval spojenie obytného domu na os s hospodárskymi priestormi (maštaľ, sýpka, šopa) so spoločnou strechou.

Druhým variantom zástavby bolo budovanie hospodárskej časti naprieč pozemku na konci zástavby. Najjednoduchšie pôvodné obydlia sú domy s dvojpriestorovým členením na os s vchodom na pozdĺžnej strane domu. Neskôršie koncom 19. storočia sa vyskytovali rozvinuté pôdorysné formy zástavby s trojpriestorovým členením.

Pravidelná zástavba je zastúpená dvomi formami - trojstrannou a kumulovanou formou zástavby. Trojstrannú zástavbu usadlostí predstavuje spojenie obytného domu na os s hospodárskou komorou (sýpkou), maštaľou, prípadne dreváreň pod spoločnou strechou. Oproti obytnej časti boli postavené chlievy a zadnú časť dvora uzatvárala priečne postavená stodola. Kumulovaná forma zástavby vznikla zhustením zástavby postupným delením pôvodnej výmery intravilánu. Týmto procesom tu vznikli dvojdomy, pozostávajúce z dvoch bytových jednotiek postavených na os pod spoločnou strechou, prípadne tzv. dlhé domy s tromi alebo viacerými bytovými jednotkami osovo radenými pod jednou strechou, alebo domy radené za sebou na obidvoch stranách parcely. Pôvodne mali usadlosti otvorené dvory, neskôr sa pri uzavretých dvoroch vyskytovali brány a bránky s bežnou doskovou úpravou a drevenými stĺpmi, ktoré bývali niekedy ukončené rôzne profilovanými hlavicami,

v súčasnosti sú nahradené pletivom a kovovými bránami. Historická štruktúra je vo väčšine zachovaná v pôvodnom rozsahu, ktorý sa postupným vývojom sformoval do súčasnej podoby. Čiastočným narušením historickej štruktúry bola výstavba objektu obecného úradu v druhej polovici 20. storočia, ktorý svojim vzhľadom, objektovou skladbou aj výškovým usporiadaním naruša celistvosť pamiatkovej zóny. Výstavbou sa neznehodnotila objektovouskladba zástavby a teda je možné uplatniť princíp reverzibility pri jeho následnej obnove.

V pamiatkovej zóne Polichno nie sú pomenované ulice.

F.1.3.2. Strešná krajina

Strecha ako jedna z hlavných pohľadových konštrukcií je dominantným prvkom pri panoráme obce a kolorite sídla v rámci okolitého prostredia. Výška ríms a hrebeňov vychádza z ergonomických rozmerov pre obytné objekty prispôbené tvaru a výškovému členeniu jednotlivých parciel. Výškové ohraničenie ríms sa pohybuje v danej lokalite asi 3,00 m a výškové ohraničenie hrebeňov asi 6,00 m od úrovne podlahy objektov. V pamiatkovej zóne prevládajú valbové a polvalbové strechy, často sa vyskytujú sedlové strechy s murovanými štítmi a na dvorových objektoch sedlové a pultové strechy. Sklon striech je v rozmedzí cca 33° až 40°. Štíty sú murované, perforované dvojicou symetricky osadených vetracích otvorov, prípadne jedným otvorom.

Tvaroslovie a druhy striech vychádzajú z jednotlivých období, v ktorých boli pôvodne objekty budované. Medzi najstaršie druhy strešných konštrukcií v rámci pamiatkovej zóny patrí sedlová strecha s podlomenicou. Pre zachované historické strechy je typický zdobený drevený štít orientovaný do ulice, ktorý predstavuje ukážku bohatej umelecko-remeselnej výzdoby domu. Štít nad podlomenicou je riešený dreveným obkladom s oknami (výzorníkmi) presvetľujúcimi povalový priestor, v ojedinelých prípadoch latovaním s medzerami, ktoré slúžili na prevetrávanie povalového priestoru. V štítoch a na rímsach sa nachádza drevená ornamentálna výzdoba. Zachované sú prekladané dosky, ozdobné lišty a pod.

Historickou krytinou južných častí Slovenska bola slama, ktorá začiatkom 20. storočia bola nahrádzaná keramickou pálenou škridlou – svetlosivou bobrovkou alebo maloformátovou dvojdrážkovou krytinou tzv. „poltárskou škridlou“. Na začiatku 20. storočia tradičnú krytinu vymieňali aj za azbesto-cementové šablóny, plechovú falcovanú krytinu v pásach. Tieto krytiny sa zachovali na viacerých objektoch. V súčasnosti sú v pamiatkovej zóne použité rôzne druhy krytín, od pozinkovaných plechových pásov, keramických a betónových kusových krytín, veľkoplošných profilovaných plechových krytín s rozmanitou farebnosťou. Kusová pálená keramická krytina tvorí aj v dnešnej dobe prevažný druh krytiny na objektoch.

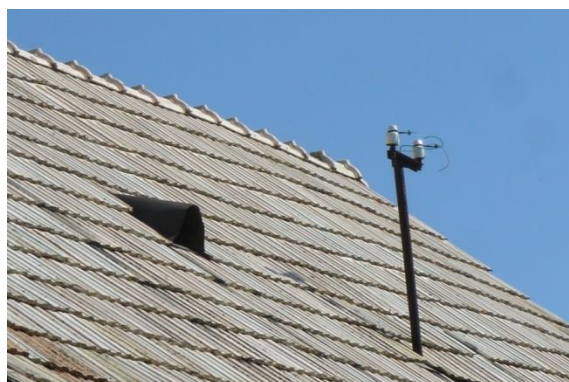
Komínové telesá sú riešené v závislosti od vnútornej dispozície a systému vykurovania v rámci obytného priestoru. Nadstrešná časť komínov je z režného resp. omietnutého tehlového muriva bez výraznejších architektonických prvkov a detailov, len so zosilnenou obrubou hlavice.

Hospodárske stavby majú prevažne drevený doskový štít.

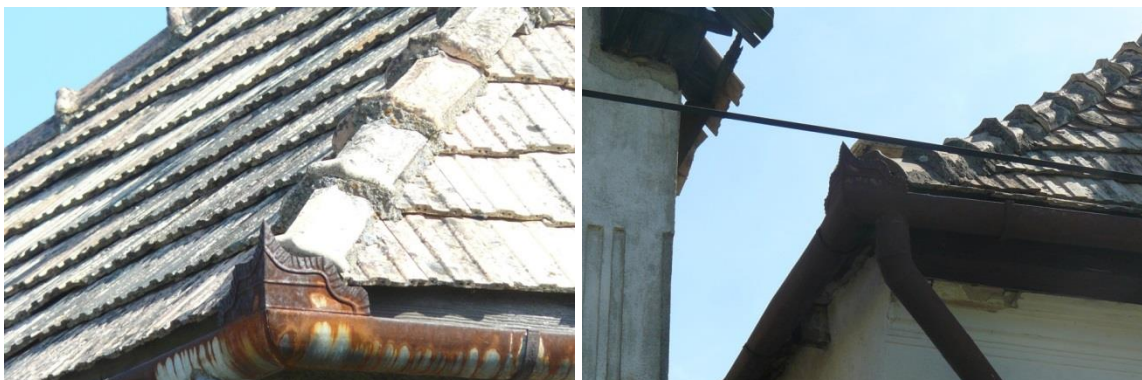
Prevetrávanie podkrovných priestorov je riešené v štíte, prípadne v úrovni strechy osadeným plechovým kužeľovým, segmentovým vetrákom rozmanite dekorovaným. Komíny a strešné detaily vhodne dopĺňajú strechu, ale nedominujú v nej.

Vikiere sú na objektoch riešené ako sedlové, nachádzajú sa v hospodárskych častiach objektov. Slúžili pre ukladanie sena do povalového priestoru nad hospodárskymi priestormi.

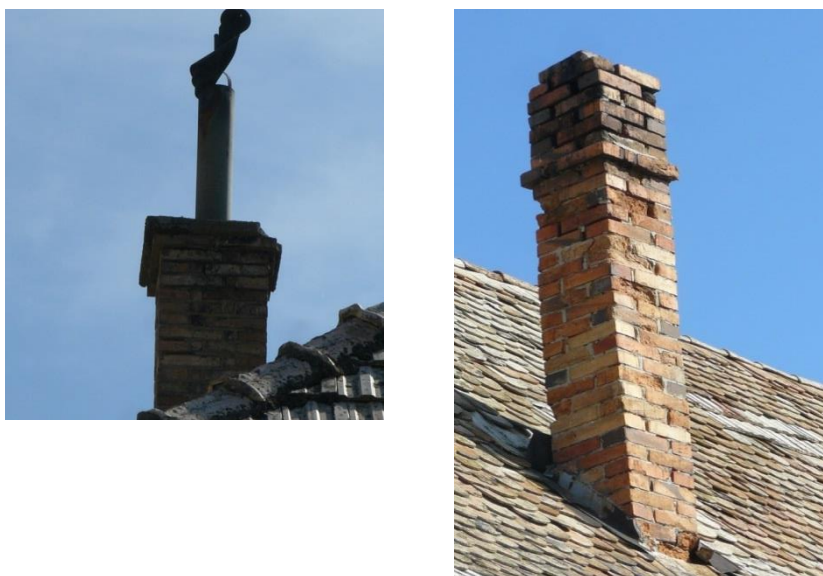
Príklady riešenia prevetrania podkrovných priestorov

Príklady riešenia nárožia žľabov

Príklady riešenia ukončenia komínov

F.1.4. Funkčné využitie územia

Na území dnešnej pamiatkovej zóny boli sústredené tieto historické funkcie:

Obytná – v priestoroch ľudových domov a usadlostí

Výrobná – drobná remeselná výroba súvisiaca s poľnohospodárskou činnosťou

Sakrálna – reprezentovaná evanjelickým a. v. kostolom a farou

Vzdelávacia - prezentovaná budovou evanjelickej školy

V súčasnosti v území pamiatkovej zóny prevláda obytná a rekreačná funkcia.

F.1.5. Historický pôdorys

Polichno reprezentuje osídlenie v doline vodného toku, v mierne stúpajúcom teréne k náhornej planine. Patrí medzi potočné radové dediny s objektmi ľudovej architektúry koncentrovanými pozdĺž obdĺžnikovej návsi, v strede s líniou potoka. Zástavba obytných domov má pravidelný pôdorys, radený pozdĺžnou osou kolmo na os cesty. Návsie pokračuje

povedľa potoka zástavbou verejných budov, ev. fara, bývalá cirkevná škola, obchod, bývalá vyhňa, budova s obecnou mláčačkou (?), radených pozdĺž ulice.

Kompozičný princíp usporiadania pamiatkovej zóny sídla vidieckeho typu je lineárna forma osídlenia závislá od konfigurácie krajinného prostredia s centrálnym priestorom, ktorý prirodzene vznikol medzi kostolom, obecným úradom, farou, školou a vyhňou.

Pôdorys architektonicko-urbanistickej štruktúry pamiatkovej zóny je pravidelný. Základnú urbanistickú kompozičnú os sídla tvorí cesta č. 2632 v smere Ábelová - Lučenec a nepravidelná uličná sieť vedľajších miestnych komunikácií.

V centrálnej časti pamiatkovej zóny prevláda solitérna rozvoľnená zástavba. Pôvodná parcelácia (jej pravidelnosť, orientácia, hĺbkový tvar a rovnakosť výmery), v ktorej je premietnutý historický vývoj, je vo veľkej miere zachovaná. Tento stav je podložený mapovými podkladmi z roku 1847 a 1935. Štruktúra zástavby sa ustálila na tradičnej jednostrannej zástavbe situovanej pozdĺž hranice parcely.

V Polichne sa podobne ako takmer na celom území regiónu Novohrad v systéme zástavby usadlostí uplatňovalo pravidelné rozloženie obytných a hospodárskych stavieb v rámci intravilánu. Zástavba zachovávala pozdĺžnu orientáciu obytného domu štítovou stranou smerom ku návsi (komunikácii alebo centrálnemu priestranstvu). Obdĺžniková náves, v smere sever - juh tvorí v strede obce zástavbu pozdĺžne radených verejných budov (obecný úrad, vyhňa, škola, fara), ktoré sú situované pozdĺžnou stranou paralelne s potokom a zároveň aj k hlavnej stredovej komunikácii.

Súčasťou obdĺžnikovej návsi sú vyššie položené paralelné komunikácie, ktoré sa v južnej polohe pamiatkovej zóny pretínajú. K týmto komunikáciám je orientovaná kolmo radená zástavba obytných usadlostí. V pamiatkovom území východná ulica spolu s obytnou zástavbou je prepojená so západnou (stredovou) komunikáciou nízkym nezastavaným briežkom a dvoma prepojovacími uličkami.

Západná časť domov je situovaná na stredovej ulici. Solitérne objekty tvoriace centrum návsi kostol, fara, škola, obecný úrad, hospodárske budovy sú nepravidelne orientované. Od juhu je náves uzavretá krížením ulíc a smerom na sever je oddelená lúkami a vyššou zeleňou.

Pozemky v okrajových polohách sídla sú využívané na poľnohospodárske účely prevažne ako sadové plochy s trvale trávnatými porastami, kde prevláda stredná a vysoká zeleň. Ukončenia sadových plôch a záhrad tvoria hranicu medzi extravilánom a intravilánom obce. Štruktúra zástavby si zachovala pôvodné radenie parciel, s miernym zahusťovaním v centre pamiatkového územia. V severovýchodnej časti pamiatkovej zóny sú parcely individuálneho tvaru a rozmeru, čomu je objemovo prispôbená ich zástavba.

F.1.6. Objektová skladba územia

F.1.6.1. Dominanty a akcenty

Objemovou a výškovou dominantou v rámci interiéru sídla je evanjelický kostol augsburského vyznania.

F.1.6.2. Priestory (námestia, ulice, verejné priestranstvá)

V pôdorysnej schéme sa zachovala historická parcelácia, ktorá je jednou z hlavných hodnôt sídla. Tvar, veľkosť, orientácia parciel ovplyvnila konfigurácia terénu a typ zástavby je determinovaný poľnohospodárskou činnosťou. V obci sa zachovala pravidelná pozdĺžna parcelácia obytných stavieb, kde dlhé parcely sú radené vedľa seba, pozdĺžnou osou kolmo na komunikáciu. Súčasťou hĺbkovo radenej parcely je pravidelná zástavba v prednej časti parcely a nezastavaná časť parcely, ktorú tvorí záhrada v zadnej časti. Pravidelná parcelácia s obytnou zástavbou je na návsi doplnená o pozdĺžne parcely s nižšou mierou zastavanosti verejných budov, ktoré sú orientované paralelne s potokom prípadne so stredovou komunikáciou.

F.1.6. 3. Zástavba (architektonické, umelecko-historické a výtvarné hodnoty objektov)

Pamiatkové územie obce Polichno sústreďuje na svojom území hodnotnú ľudovú architektúru, ktorá má architektonické, umelecko-historické a výtvarné hodnoty, ktoré vychádzali z regionálnych znakov ľudovej architektúry poľnohospodárskej oblasti južnej časti stredného Slovenska.

Pôdorysná a hmotová skladba je jednou z hlavných urbanisticko-architektonických hodnôt, ktorá sa v priebehu vývoja prakticky nemenila. V systéme zástavby usadlostí sa takmer na celom území uplatňovalo pravidelné rozloženie obytných a hospodárskych stavieb v rámci intravilánu. Pravidlom tejto zástavby bolo zachovanie pozdĺžnej orientácie obytného domu štítovou stranou smerom ku komunikácii alebo centrálnemu priestranstvu. Najčastejší variant predstavoval spojenie obytného domu na os s hospodárskymi priestormi ako maštal', sýpka alebo stodola (humno) so spoločnou strechou.

Tradičný ľudový dom, bol prízemný, terénne nerovnosti často vyrovnávala pivnica, ktorá bola prístupná z ulice, prípadne bol objekt nepodpivničený. Predná časť domu slúžila na obytnú funkciu a zadná časť domu bola postupne rozširovaná o hospodárske priestory. Dispozícia obytnej časti bola klasicky trojpriestorová, so vstupom v strede do pitvora, ktorý mal v zadnej časti oddelenú čiernu kuchyňu. Z pitvora boli na obidve strany prístupné miestnosti, smerom do ulice parádna izba a smerom na opačnú stranu komora, ktorá sa často menila na druhú obytnú izbu.

Dom bol murovaný z kameňa, spájaný na hlinenú maltu, ktorú neskôr nahradila vápenná malta. Hospodárska časť bola postavená z dreva, v zadnej časti dom uzatvárala šopa, ktorá bola murovaná z kameňa.

Dom bol prekrytý valbovou alebo sedlovou strechou, ktorá mala bohato stvárnený drevený štít, spolu s dlhou podlomenicou s orientáciou do ulice. Štít bol bohato zdobený, doskový, so vzájomne prekladanými doskami a vyrezávanými detailami, zväčša s menšími okienkami alebo prevetrávacími výrezmi. Strecha bola pokrytá slamou, začiatkom 20. storočia slamu nahrádzala postupne tvrdá krytina – biela bobrovka, maloformátová, dvojdrážková krytina alebo eternitové šablóny.

Veľké vyloženie strechy bolo základom pre dlhú podlomenicu, so stĺpovým podstreším, ktoré často prechádzalo na dvorovú fasádu a zároveň vytvorilo základ pre podmurovku so stĺpovým podstením. Stĺpy boli drevené, alebo kamenné, v priereze štvorcové alebo kruhové. Základ podstenia bol vytvorený z kameňa, spájaného hlinenou maltou, niekedy doplnený o murovaný, prípadne kovový parapet.

Fasády domu boli hladké, omietané a presvetlené malými, skoro štvorcovými oknami, ktoré boli rámované hladkými kamennými šambránami. Fasády boli upravené hladkou omietkou a natierané farebným náterom.

Štítová fasáda smerom do ulice bola členená dvomi oknami a medzi oknami sa často zobrazovalo vročenie – dátum postavenia domu a iniciály stavebníka domu. Staršie okná, osadené z vnútornej strany do kamennej šambrány boli jednoduché, dvojkrídlové, otvárané smerom do vnútra. Postupne sa okná zdupľovali pridaním ďalšieho okna na líce fasády, ktoré sa otváralo smerom von. Začiatkom 20. storočia okná niektoré domy dostali väčšie obdĺžnikové okná, rámované omietkovou šambránou alebo náročne zdobenými drevenými rámami.

Dverné výplne domov boli drevené, osadené do širokých ník. Pôvodné zvlakové dvere boli nahrádzané rámovými výplňami, často bohato remeselne dotvorenými. Len výnimočne sa zachovali pôvodné nízke latkové ploty.

Zaujímavosťou niektorých ľudových domov sú murované pece na podstení, ktoré plnili funkciu letných kuchýň. V prednej časti dvora bola situovaná studňa.

Druhým variantom zástavby bolo budovanie hospodárskej časti naprieč pozemku na konci zástavby. Pôvodné najjednoduchšie formy obydľia sú domy s dvojpriestorovým členením na os s vchodom na pozdĺžnej strane domu. Neskoršie koncom 19. storočia sa vyskytovali rozvinuté pôdorysné formy zástavby s trojpriestorovým členením.

Pred polovicou 20. storočia bola tradičná forma zástavby na niektorých miestach postupne nahradená objektovo, pôdorysne a výrazovo novou architektúrou, ktorá narúšala pôvodnú tradičnú zástavbu.

Sídlo sa vyvíjalo vzhľadom k prírodným danostiam prostredia, medzi ktorými jedným z najdôležitejších bolo povodie potoka, ktoré kopíruje komunikačná sieť a na ňu je naviazaný systém parciel.

Historická štruktúra je vo väčšine zachovaná v pôvodnom rozsahu, ktorý sa postupným vývojom sformoval do súčasnej podoby.

Zachované umelecko-historické hodnoty vychádzajú z princípov regionálnej znakovosti, ktorá znamená aplikovanie pôvodného tvaroslovía a použitých materiálov a stavebných technológií. Základ umelecko-historických hodnôt predstavujú architektonické detaily ľudových domov, ich tvar a materiál. Hodnoty objektov sú aj v ich zachovaní ako celku pri dokumentácii objektov ľudovej architektúry a ich vzťahu k pamiatkovej zóne. Hodnoty niektorých pôvodných objektov boli znížené alebo zničené necitlivými zásahmi a úpravami. Nové objekty v rámci pamiatkovej zóny nerešpektujú výškové členenie pôvodnej zástavby, ale aj tvaroslovie a charakteristickú objektovú skladbu. Je možné ich označiť ako nevhodné prvky rušivo pôsobiace v rámci pamiatkovej zóny.

Cirkevný zbor evanjelickej cirkvi augsburského vyznania v Polichne založili v roku 1637. V roku 1788 postavili tolerančný sieňový kostol s orientáciou východ – západ. Interiér lode uzatvorili plochým stropom a polkruhovým uzáverom svätyne. V rokoch 1870-1871 pristavali vežu k západnej fasáde a pravdepodobne ho zväčšili. Veža je ukončená prílbicovou strechou. V roku 1935 kostol renovovali. V polkruhovom uzávere svätyne je umiestnený neoklasicistický murovaný oltár z roku 1899 s ústredným obrazom od Ľudovíta Kubányiho z roku 1891. Interiér kostola dopĺňa novoslohová polychrómovaná drevená kazateľnica. Kostol s farou je miestom, kde 50 rokov pôsobil farár Pavel Slančík a vyrástla Božena Slančíková Timrava.

- Príklady charakteristických objektov sídla z prvej polovice 20. storočia:

- Príklad hlavných vstupov do obytného domu

- Príklady presvetlenia štítov

- Příklad okenných výplní

Príklad výplní brán a vrát

Príklady riešenia podstení

F.1.6.4 Zatriedenie nehnuteľností v pamiatkovom území

Rozdelenie nehnuteľností na základe ich pamiatkových hodnôt :

- nehnuteľné národné kultúrne pamiatky
- nehnuteľnosti vytypované na vyhlásenie za NKP
- nehnuteľnosti s pamiatkovou hodnotou
- nehnuteľnosti rešpektujúce pamiatkové hodnoty územia
- objekty nerešpektujúce pamiatkové hodnoty územia

Národné kultúrne pamiatky

Národné kultúrne pamiatky sú nehnuteľnosti s individuálnymi pamiatkovými hodnotami (historické, spoločenské, urbanistické, krajinné, architektonické, vedecké, technické, výtvarné, umelecko-remeselné), evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu.

Obec súp. č.	parc. číslo	UNKP/PO, (zaužívaný názov objektu) miestne pomenovanie funkčné využitie	fotodokumentácia	Evidencia ÚZPF	stavebnotechnický stav nutnosť úprav
Polichno č. 2	3	Fara a pamätná tabuľa		Č. 1014/1-2	dobrý

Nehnuteľnosti vytypované na vyhlásenie za NKP

Objekty s vysokým podielom zachovaných pamiatkových hodnôt (historické, spoločenské, urbanistické, krajinné, architektonické, vedecké, technické, výtvarné, umelecko-remeselné). Svojím pôdorysným založením, výškovým a priestorovým usporiadaním, dispozíciou a výrazom exteriéru spoluvytvárajú historickú urbanistickú štruktúru pamiatkového územia, ktorá je predmetom pamiatkovej ochrany.

obec súp. č.	parc. číslo	charakter funkčné využitie	fotodokumentácia	zatriedenie nehnuteľností v pamiatkovom území	stavebnotechnický stav nutnosť úprav
Polichno	3	Hospodárska budova skladové priestory		nehnuteľnosť vytypovaná na vyhlásenie za NKP (rozšírenie objektovej skladby k fare a pamätnej tabuli č. ÚZPF 1014/1- 2)	dobrý

Polichno	1	kostol ev. kostol cirkevné služby		nehnutelnosť vytypovaná na vyhlásenie za NKP (rozšírenie objektovej skladby k fare a pamätnej tabuli č. ÚZPF 1014/1- 2)	dobrý fasáda
Polichno č. 30	521	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť vytypovaná na vyhlásenie za NKP	vyhovujúci fasáda, podstanie, oplotenie, sokel
Polichno č. 20	488, 489, 491, 492	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť vytypovaná na vyhlásenie za NKP	narušený fasáda, ostenie, stĺpy, sokel, oplotenie
Polichno č. 25	497, 498, 499	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť vytypovaná na vyhlásenie za NKP	vyhovujúci fasáda, sokel
Polichno č. 53	614	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť vytypovaná na vyhlásenie za NKP	vyhovujúci strecha
Polichno č. 67	680/1	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť vytypovaná na vyhlásenie za NKP	dobrý fasáda
Polichno č. 91	114	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť vytypovaná na vyhlásenie za NKP	dobrý
Polichno č. 99	76, 77, 78	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť vytypovaná na vyhlásenie za NKP	dobrý

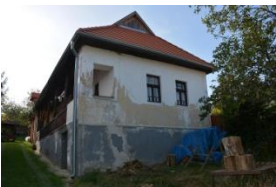
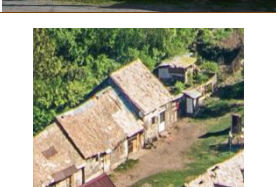
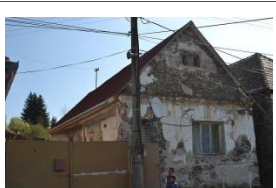
Polichno č. 112	36	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť vytypovaná na vyhlásenie za NKP	vyhovujúci fasáda, strecha, oplatenie
Polichno č. 131	697	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť vytypovaná na vyhlásenie za NKP	dobrý

Nehnutelnosti s pamiatkovou hodnotou

Historické objekty so zachovanými pôvodnými časťami konštrukcií, úpravami fasády (rozmery a výplne otvorov, detailmi štukovej výzdoby, prvkami strešnej konštrukcie,...) a inými detailmi, ktoré vhodne prezentujú hodnoty pamiatkového územia.

obec súp. č.	parc. číslo	charakter funkčné využitie	fotodokumentácia	zatriedenie nehnutelností v pamiatkovom územi	stavebnotechnický stav nutnosť úprav
Polichno	7/2	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	vyhovujúci fasáda, strecha, krov, dverné otvory
Polichno č. 3	9	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	dobrý
Polichno č. 118	15	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	vyhovujúci fasáda, strecha, okenné výplne
Polichno č. 116	25, 26, 27	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	dobrý

Polichno č. 114	28	dom obytný bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	vyhovujúci fasáda, sokel
Polichno	32	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	dobrý
Polichno č. 111	43	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	dobrý
Polichno	68, 69, 70	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	dobrý
Polichno	72	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	dobrý
Polichno č. 101	80	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	dobrý fasáda
Polichno	86	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	vyhovujúci fasáda, strecha
Polichno č. 97	88	dom obytný bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	vyhovujúci fasáda, oplotenie

Polichno č. 92	105	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	dobrý
Polichno č. 94	107, 108	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	vyhovujúci fasáda, sokel
Polichno č. 121	89	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	dobrý
Polichno č. 4	363/5	dom obytný bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	vyhovujúci strecha
Polichno č.	382/1	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	vyhovujúci strecha
Polichno č. 14	390	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	vyhovujúci fasáda, strecha
Polichno č. 18	476, 477	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	vyhovujúci fasáda, okenné výplne
Polichno	478, 480/2	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	vyhovujúci fasáda, okenné výplne, dvor
Polichno č. 19	479	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	narušený fasáda, sokel, okenné otvory, oplatenie

Polichno č. 22	495	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	narušený fasáda, podstavenie, oplotenie, dvor, okenné a dverné otvory, sokel
Polichno č. 126	529	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	vyhovujúci fasáda, sokel
Polichno č. 34	530	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	dobrý
Polichno č. 31	535	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	vyhovujúci strecha
Polichno	558	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	vyhovujúci strecha
Polichno č. 47	589	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	vyhovujúci fasáda, podstavenie, sokel
Polichno č. 56	623/1	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	vyhovujúci fasáda, sokel, podstavenie, strecha
Polichno č. 133	634	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	vyhovujúci fasáda, sokel, oplotenie
Polichno č. 60	653	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	dobrý oplotenie

Polichno č. 137	654	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	dobrý
Polichno	658	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	vyhovujúci strecha
Polichno č. 66	668	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	dobrý
Polichno	692, 693	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	vyhovujúci strecha, dverná výplň, okenný otvor
Polichno č. 70	698	dom ľudový bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou hodnotou	dobrý

Nehnutelnosti rešpektujúce pamiatkové hodnoty územia

Objekty, ktoré dodržiavajú pôvodnú parceláciu a spôsob zástavby parcely, uličnú čiaru, objem stavby i vo vzťahu k okolitej zástavbe a vhodne dopĺňajú urbanistickú štruktúru pamiatkového územia.

	obec súp. č.	parc. číslo	charakter funkčné využitie	fotodokumentácia	zatriedenie nehnutelností v pamiatkovom území	stavebnotechnický stav nutnosť úprav
	Polichno č. 138	5, 4/2	obecný úrad administratíva		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý

	Polichno	12	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda, sokel
	Polichno	13	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha, sokel
	Polichno č. 117	17	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci strecha, fasáda
	Polichno č. 135	19	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
	Polichno č. 115	30	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý sokel
	Polichno č. 112	38/2	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda, podstanie
	Polichno	58/2	garáž/ hospodárska budova parkovanie, skladové priestory		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý sokel
	Polichno	63, 64, 65	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý

	Polichno č. 104	74	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Polichno č. 103	75	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Polichno	84	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda
	Polichno	88	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
	Polichno	88	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý sokel
	Polichno č. 95	89	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý sokel
	Polichno	99	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Polichno	100	obchod služby		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda

	Polichno č. 146	101	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, sokel, okenné výplne
	Polichno č. 124	102	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, sokel
	Polichno č. 93	112	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Polichno	120/2	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Polichno	127	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci strecha
	Polichno č. 145	382/2	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Polichno	383/1	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Polichno	383/1	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Polichno č. 23	494	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha, sokel

	Polichno č.	506/3, 506/2	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Polichno č. 27	511	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
	Polichno č. 28, 29	517, 518	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Polichno	526	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
	Polichno	533	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha, okenné a dverné výplne
	Polichno č. 32	536	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
	Polichno č. 37,38	546, 545	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha,
	Polichno č. 36	547	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Polichno č. 35	548	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý

	Polichno č.	550	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha, okenné výplne
	Polichno č.	552	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
	Polichno č. 40	566	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
	Polichno č. 39	567	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý sokel
	Polichno č.	569/2	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Polichno č. 44	572	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, podstanie
	Polichno č. 45, 46	587, 586	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý oplotenie
	Polichno č.	588	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, sokel, oplotenie
	Polichno č. 48	592	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý

	Polichno	601	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
	Polichno č. 50	609, 608, 607, 606, 605	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Polichno č. 52	612, 613	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Polichno č. 55	624	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Polichno č.	631	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Polichno č. 57	633	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
	Polichno č. 63, 64	655, 656, 657	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
	Polichno	660	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Polichno č.	661	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda

	Polichno č. 65, 147	667/2, 667/3	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, sokel,
	Polichno č. 132	667/4	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, sokel, podstanie
	Polichno č.	672	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Polichno č. 68	673/1, 673/2	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
	Polichno č. 134	682/1	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, sokel
	Polichno	694/1	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Polichno	694/1	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Polichno	694/3	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci
	Polichno č.	695	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, sokel

Polichno č. 72	701, 702, 703	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha, podstenie
Polichno č. 73	704	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, sokel, oplotenie

Objekty nerešpektujúce pamiatkové hodnoty územia

Novostavby postavené po roku 1970, ktoré situovaním na parcele, objemom a výrazom pôsobia v pamiatkovej území rušivo.

obec súp. č.	parc. číslo	charakter funkčné využitie	fotodokumentácia	zatriedenie nehnutelností v pamiatkovom území	stavebnotechnický stav nutnosť úprav
Polichno	4/1	sociálne zariadenie		nehnutelnosť nerešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	Novostavba čierna stavba
Polichno	11	Prístrešok, oplotenie		nehnutelnosť nerešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	Dostavba čierna stavba
Polichno	13	garáž parkovanie		nehnutelnosť nerešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	Dostavba čierna stavba
Polichno č. 108	57/2	dom obytný bývanie		nehnutelnosť nerešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	Dobrý

Polichno č. 105	59	dom obytný bývanie		nehnuteľnosť nerešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
Polichno č. 27	512, 513/1	dom rodinný bývanie		nehnuteľnosť nerešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
Polichno	708/1	garáž parkovanie		nehnuteľnosť nerešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	Novostavba čierna stavba
Polichno č.	4105/3	zastávka		nehnuteľnosť nerešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý

Pamätihodnosti obce

Obec Polichno nevedie zoznam pamätihodností obce.

F.1.7. Archeologické náleziská

V Polichne zatiaľ nebol realizovaný archeologický výskum. Z územia Polichna a z jeho chotára nie sú dosiaľ známe hnutelné, či nehnuteľné archeologické nálezy, ktoré by vypovedali o pravekom osídlení tejto časti Novohradu. Dosiaľ neboli doložené ani archeologické nálezy, ktoré by bolo možné spájať s počiatkami stredovekého osídlenia, z ktorého sa vyvinula obec Polichno. Výskyt archeologických nálezov a archeologických situácií, ktoré by osvetlili vývoj osídlenia v Polichne možno predpokladať v jeho intraviláne.

F.1.8. Zeleň v pamiatkovom území

Zeleň pamiatkového územia je neoddeliteľnou súčasťou urbanistickej štruktúry sídla a spolu s architektúrou tvorí jednotný celok. Pravdepodobne prvým typom zámerne vysádzanej vegetácie bola zeleň úžitkových záhrad (ovocné stromy), ktorá zodpovedá poľnohospodárskemu a hospodárskemu spôsobu obživy pôvodného obyvateľstva (pestovanie plodín, chov hovädzieho dobytku, oviec, ošípaných, pastvinárstvo). Plochy zelene záhrad boli situované v priamej väzbe na dvorovú časť, za plochami záhrad boli situované lúky a pasienky.

Charakteristickým typom štruktúry pamiatkového územia sú plochy dvorov, ktoré sú v území zastúpené dvomi typmi dvorových priestranstiev – prevažne nespevnené dvorové priestranstvá situované v bezprostrednom okolí obytných domov, využívané ako plochy

hospodárskeho zázemia. Druhým typom dvorov sú tzv. spoločné prechodné dvory (vo výraze prechodových uličiek), do ktorých sú situované vstupy z dvoch oproti sebe stojacich domov. Tieto spoločné dvory sú nespevneného charakteru, s prípadným trávnikovým porastom. Parcelácia a prísne pôdorysné členenie parciel na dvory, záhrady a spoločné dvory je zachované dodnes (prechodnosť dvorov v súčasnosti čiastočne narušená, v niektorých prípadoch zaniknutá). Ďalším dotvárajúcim prvkom sú plochy predzáhradiek, situované pred uličnou fasádou obytných domov. Od ulice boli v minulosti odčlenené nízkymi drevenými latkovými plotmi a boli pravdepodobne upravené kvetinovými výsadbami, príp. s kombináciou krov. Predzáhradky sú v súčasnosti zachované len pri niektorých objektoch.

Približne v strede obce sa nachádza centrálny verejný priestor – tzv. náušie, vo výraze námestíčka, ktorý je v súčasnosti upravený trávnatým povrchom, so soliternou výsadbou stromov. Táto otvorená voľná plocha bola v minulosti upravená formou nespevneného povrchu – udusaná hlina, a pravdepodobne slúžila ako centrálny zhromažďovací priestor.

V pamiatkovom území sa nachádza niekoľko hodnotných soliterných jedincov lipy (*Tilia sp.*), ktoré sú situované v okolí evanjelického kostola, pred farou a pred objektom obecného úradu. Ide o pamätné stromy vysadené pri rôznych príležitostiach. Lipy v okolí kostola boli vysadené za účinkovania ev. farára Pavla Slančíka (1 ks v roku 1863 - na tisícročné výročie pokrstenia Slovanov, príchodu Cyrila a Metoda a ostatné na jar 1872 po dokončení obnovy kostola). Lipa pred objektom fary (najmladšia) bola vysadená obyvateľmi na počesť ukončenia vojny.

ZATRIEDENIE ZELENÉ PODĽA ZACHOVANÝCH PAMIATKOVÝCH HODNÔT

A. Plochy zelene zapísané v ÚZPF:

- tento typ zelene sa v území pamiatkovej zóny nevyskytuje.

B. Plochy navrhované na zápis za NKP:

- tento typ zelene sa na území pamiatkovej zóny nevyskytuje.

C. Plochy zelene s pamiatkovou hodnotou:

- plochy zelene a soliterna zeleň zachované aspoň vo fragmentoch na pôvodných plochách, s väzbou na zachovanú historickú krajinnú štruktúru:
 - **Plochy dvorov** - tvoria bezprostredný ohradený priestor okolia domu, zatrávnený, prípadne s kvetinovou úpravou a hospodárskymi stavbami; v niektorých prípadoch zistená nežiaduca výsadba tují a iných cudzorodých drevín. Súčasťou dvorov boli aj plochy tzv. predzáhradiek s pravdepodobne kvetinovými, príp. krovinovými úpravami, ktoré bývali od ulice vymedzené dreveným nízkym latkovým plotom.
 - **Plochy spoločných dvorov** - výrazný a špecifický typ štruktúry pamiatkového územia, tvoriaci spoločné prechodové uličky nespevneného charakteru, s prípadným trávnikovým porastom, ktoré slúžili viacerým rodinám na prístup k domom, príp. aj k plochám záhrad.
 - **Plochy záhrad** - ohradené alebo neohradené plochy, prevažne v mierne svahovitom teréne. Sú výrazne zastúpenou formou vegetácie sídla, s vysokou mierou autenticity a s priamou väzbou na pôvodnú historickú zástavbu a dvory, v súčasnosti využívané na kosenie a ovocné sady s orechmi, jablňami, hruškami, slivkami a čerešňami. Pôvodne pravdepodobne čiastočne využívané aj na pestovanie poľnohospodárskych plodín. Záhrady si do súčasnosti zachovali pôvodnú funkciu a situovanie v rámci historickej urbanistickej štruktúry.
 - **Plochy lúk** – typ krajinnej štruktúry umiestnený spravidla nad hranicou záhrad (mimo územia pamiatkovej zóny), s výnimkou plochy lúk v severnej časti územia, v minulosti využívané pravdepodobne na pasenie hospodárskych zvierat.
 - **Hodnotné solitérne stromy a skupiny stromov** - zámerne komponovaná vegetácia osadená najmä v okolí evanjelického kostola, pred farou a pred objektom obecného úradu; vekovo a historicky hodnotné jedince lipy (*Tilia sp.*).

D. Plochy zelene rešpektujúce historické prostredie:

- novodobé parkové úpravy, plochy zelene alebo solitérna zeleň, ktorá síce nenadväzuje na vzory z minulosti, ale vhodne dotvára interiér sídla, prípadne akceptuje historické dominanty; plochy zelene na parcelách bez špecifickej funkcie, príp. zeleň náletová, bez negatívneho vplyvu na historické prostredie:
- **Plochy zelene verejných priestranstiev** – sadovnícky upravené plochy alebo trávnaté plochy so solitérnou výsadbou drevín. Tento typ zelene je v pamiatkovom území zastúpený trávnatou plochou námestíčka (tzv. návsie) so solitérnou výsadbou stromov, plocha detského ihriska pred objektom školy, trávnatou plochou okolia kostola s lipami a sadovnícky upravenou plochou pri vstupe do obce.
- **Plochy ostatnej zelene** – plochy zelene, ktoré nie je možné začleniť v rámci uvedených kategórií. V pamiatkovom území sú zastúpené prevažne vegetáciou situovanou pri cestných komunikáciách, v okolí vodných plôch a tokov, na svahoch a pod.

E. Plochy zelene nerešpektujúce historické prostredie:

- zeleň, ktorá v interiéri sídla pôsobí nevhodne a rušivo, vysádzaná nekonceptne pod vplyvom módných trendov, pokrývajúca dominanty sídla:
- **Plochy rušivej zelene** – plochy, resp. líniové výsadby ihličnatých druhov drevín (smrek), ktoré sú pre pamiatkové územie netypické a pôsobia nevhodne a rušivo - výsadba smrekov obyčajných (*Picea abies*) na ploche detského ihriska pred objektom školy.

• Fotodokumentácia zelene pamiatkového územia

Plochy spoločných dvorov

Plochy dvorov

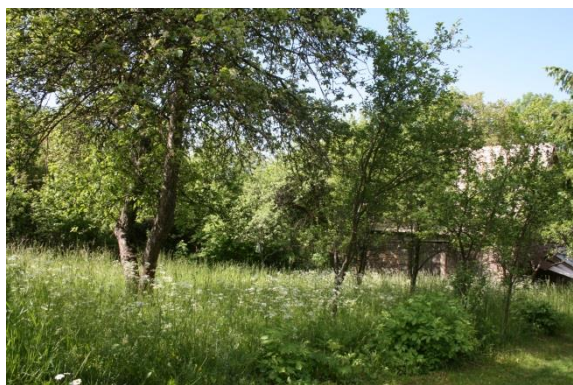
Predzáhradky

Lipy pri evanjelickom kostole

Plochy záhrad

Pohľad na zeleň návsi

F.1.9. Prvky uličného interiéru a uličného parteru

Verejné priestranstvá a komunikácie

Rozšírená plocha návsi verejného priestranstva, komunikácií je realizovaná z bitumenového (asfaltového) povrchu. V obci nie sú realizované chodníky. Odvodnenie dažďovej vody je v pamiatkovej zóne riešené systémom rigolov (jarkov) popri komunikáciách.

Systém odvodu dažďových vôd (rigoly, jarky)

F.1.9.1. Drobná architektúra

Mobiliár

Na pamiatkovom území nie sú cielene vymedzené oddychové zóny s návrhom mobiláru. Mobilár pozostáva z rôznych druhov lavičiek, smetných košov, autobusovej zastávky, dočasného stojanu na sezónnu výsadbu letničiek a smerovej informačnej tabule.

Príklady riešenia oplotení v pamiatkovom území

Osvetlenie a stĺpy verejného rozhlasu a vedení

Spôsob osvetlenia územia prezentuje rad drevených alebo betónových stĺpov osadených na rozhraní komunikácie, priestranstva a chodníka v zelenom páse.

Príklad stĺpov verejného osvetlenia a elektrických vedení

F.2. Pamiatkové hodnoty územia nehmotnej povahy

- **Historické názvy sídla:**

Polyhna (1467), Polichna (1808), Polichno (1863)

- **Chotárne názvy a topografické názvy:**

Hlboké (Hlbokô), Zberčovo (Zberčo), Trnkošova, Telečiarka (Telečárka), Dolina, Háj, Močiar (Močár), Krč, Válovy, Nad válovy, Na jame, Za brezie, Timravský vrch, Timrava (prameň)

- **Obecná pečať:**

Najstarší známy odtlačok pečate pochádza zo začiatku 19. storočia. Pečatný obraz tvoria na pažiti prevrátené radlice – čerieslo a lemeš sprevádzané v strede a po bokoch klasmi. Kruhový SIGILLVM PAGI POLICH.

- **Pomníky, pamätné tabule:**

Pamätná tabuľa na fare venovaná Božene Slančíkovej – Timrave, osadená v roku 1967. Obdĺžniková tabuľa z čierneho mramoru, umiestnená na čelnej fasáde ev. a. v. fary, zapustená do omietkovej vrstvy. Horizontálnu základňu tvorí jej dlhšia strana. Nápis tvorený kombináciou minuskuly a majuskuly, postriebrené písmená.

„Tu sa 2. X. 1867 narodila
a do roku 1903 žila
BOŽENA SLANČÍKOVÁ
TIMRAVA
slovenská spisovateľka“

- **Významné osobnosti:**

- **Petian Daniel** (*19.9.1772, Polichno – 6.9.1828 Príbelce), evanjelický farár, historik, národnokultúrny pracovník, člen Učenej spoločnosti banského okolia;
- **Petian, Natán Juraj** (*20.4.1806, Polichno - 18.4.1859 Lešť), evanjelický farár, národnokultúrny pracovník;
- **Slančík, Pavel** (*1833 – 1909), evanjelický farár, národný pracovník, spoluzakladateľ Matice slovenskej; otec Boženy Slančíkovej - Timravy
- **Božena Slančíková - Timrava**, - spisovateľka, predstaviteľka slovenského literárneho realizmu; narodila sa 2.10.1867 v Polichne, umrela 27.11.1951 v Lučenci; v Polichne žila na fare u otca v rokoch 1882-1909. Svoj pseudonym si zvolila podľa názvu studničky. Na obecnom úrade sa nachádza staršia tabuľa z čierneho lešteného mramoru s pozlátými písmenami s nápisom :

V TOMTO DOME
SA NARODILA
DŇA 2. X. 1867
BOŽENA SLANČÍKOVÁ
TIMRAVA

F.3. Charakteristika pamiatkových hodnôt územia

Podľa Všeobecne záväznej vyhlášky č. 4/1996 Krajského úradu v Banskej Bystrici je predmetom ochrany pamiatkovej zóny Polichno zachovanie objektov z prelomu 19. a 20. storočia a ich historické hodnoty.

Pamiatkové hodnoty zóny sú výsledkom dlhodobého vývoja urbanistickej a architektonickej štruktúry v danom prostredí, podmienenom poľnohospodárskou činnosťou obyvateľstva a ich špecifikácia je nasledovná:

- a) *dvojpriestorové a trojpriestorové kamenné domy, hospodárske priestory, stodoly s humnom a murované pece, ktoré v minulosti plnili funkciu letných kuchýň,*

- b) *objekt evanjelickej a. v. fary s pamätnou tabuľou spisovateľky Boženy Slančíkovej – Timravy, ktorý je kultúrnou pamiatkou a ďalšie objekty dotvárajúce charakter pamiatkovej zóny,*
- c) *historický urbanistický pôdorys ľudovej architektúry s charakteristickými regionálnymi prvkami, vrátane hospodárskych budov a kultúrna krajina, ktorá obec bezprostredne obklopuje,*
- d) *významné plochy zelene, ktoré dotvárajú prostredie pamiatkovej zóny.*

Historický pôdorys a parcelácia sídla

- historický pravidelný pôdorys vyplývajúci z konfigurácie terénu, miestnych komunikácií a vodného toku
- miestna sieť komunikácií a verejný priestor návsi
- historická parcelácia s dlhými hĺbkovo orientovanými parcelami
- spôsob situovania objektov na parcele, na ich šírku v závere dvora vystavané šopy (humná)
- zastavanosť parcely

Silueta a panoráma sídla

- mierna svahovitosť terénu
- situovanie interiérovej dominanty evanjelického kostola a. v. excentricky na miernom návrší,
- prízemná výšková hladina zástavby v pamiatkovej zóne
- panoráma sídla

Objemovo-priestorová skladba územia

- výšková hladina prízemnej zástavby v pamiatkovom území
- zástavba jednopodlažných ľudových domov a ich poloha k ulici
- reliéf strešnej krajiny so zachovanou pôvodnou skladbou striech

Objektová skladba územia

- objekty NKP a nehnuteľnosti v pamiatkovom území vytypované na vyhlásenie za NKP
- nehnuteľnosti s pamiatkovými hodnotami a nehnuteľnosti rešpektujúce pamiatkové hodnoty územia
- typologická skladba : sakrálna architektúra, verejné budovy, ľudové domy a stodoly (humná)
- historická komunikácia, vedľajšie ulice a verejné priestranstvá
- systém zelene s pamiatkovou hodnotou
- dvory a záhrady

Architektonicko-historické hodnoty objektov

- samostatne stojace jednopodlažné, dvoj a trojpriestorové kamenné ľudové domy hĺbkovo radené za sebou, so sedlovou strechou s podlomenicou, sedlovou strechou s murovanou, alebo drevenou štítovou stenou, s podstením, murovaným, alebo kovovým parapetom, s murovanými stĺpmi štvorcovými, kruhovými, drevenými
- hospodárske priestory (maštal', chliev a kôlna) radené za obytnou časťou so spoločnou sedlovou strechou
- hospodárska stavba stodola (humno), deliaca dvor od záhrady

Výtvarné a umelecko-historické hodnoty objektov

- zachované drevené výplne okien, dverí
- ojedinele remeselne vyhotovená štuková výzdoba okenných otvorov a hlavných fasád

Kultúrne a pamiatkové hodnoty archeologických nálezov a nálezísk

- predpokladané archeologické nálezy najmä na pozemkoch v intraviláne obce, kde možno počítať s výskytom archeologických situácií

Zeleň v pamiatkovom území

- plochy zelene areálu kostola, fary a školy
- plochy verejnej zelene, sadová úprava časti návsi
- plochy zelene záhrad (ovocné sady), dvorov

Metóda ochrany a prezentácie pamiatkového územia

- revitalizácia a konzervácia urbanisticko-historickej štruktúry
- sanácia a regenerácia existujúceho stavebného fondu s jeho primeraným funkčným využitím prednostne trvalého bývania, resp. prechodného ubytovania
- regenerácia a revitalizácia verejnej zelene

G. ZÁSADY OCHRANY, OBNOVY A PREZENTÁCIE HDNÔT ÚZEMIA

Pamiatková zóna Polichno je územie so zachovaným historickým pôdorysom, parceláciou, s centrálnym priestorom návsi. Zástavba je tvorená vyrovnanou výškovou hladinou roľníckych ľudových domov.

G.1. Požiadavky na primerané funkčné využitie územia

Analýza funkcií:

- **historická funkcia:** bývanie, administratívno-správna, sakrálna, poľnohospodárstvo a remeselníctvo
 - **súčasná funkcia:** trvalé a rekreačné bývanie, administratívno-správna, sakrálna, základné služby, obchod rozšírených tovarov, malé formy poľnohospodárstva a výroby
 - **cieľová funkcia:** trvalé a rekreačné bývanie, administratívno-správna, kultúrno-spoločenská (malé formy), oddychovo-relaxačná, sakrálna, obchod a služby rozšírených tovarov, poľnohospodárska malovýroba
 - **neprípustné funkcie:** funkcie poškodzujúce pamiatkové hodnoty územia (priemyselná a poľnohospodárska veľkovýroba, skladové hospodárstvo, veľkopredajné priestory, všetky iné funkcie narúšajúce urbanizmus a charakter pamiatkového územia a sekundárne vyvolávajúce neprimerané nároky na dynamickú, statickú dopravu).
1. zachovať a udržiavať súčasné funkčné využitie územia s dôrazom na trvalú obytnú a rekreačnú funkciu;
 2. zachovať a udržiavať existujúci stavebný fond, jeho výškovú hladinu a objemovo-priestorové usporiadanie, v prípade novej výstavby situovať ju len na miestach po zaniknutých a asanovaných objektoch;
 3. nové funkčné využitie nehnuteľností v pamiatkovom území nesmie spôsobiť úbytok ich pamiatkových hodnôt, narúšať ich pohľadovo vhodnú prezentáciu;
 4. zachovať plochu návsi s funkčno-účelovou kombináciou oddychu a zhromažďovania a jeho sadovú úpravu;
 5. vylúčiť rozšírenie parkovacích plôch v celom území Pamiatkovej zóny Polichno.

G.2. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu a parcelácie

G.2.1 Požiadavky na zachovanie a ochranu historickej pôdorysnej schémy

1. Zachovať historický pôdorys, jeho komunikačný systém tvorený historickou komunikačnou osou rozvinutou o vedľajšie ulice, s pôvodnou polohou návsi a verejnou zeleňou.
2. Zachovať, udržiavať a regenerovať princíp historickej parcelácie (tvar, veľkosť a orientácia parciel v teréne).
3. Zachovať pomer zastavania parciel v území, vytvorený výlučne zástavbou samostatne stojacích domov.
4. Zachovať osadenie objektov k uličnej čiare, objemovo-priestorové riešenie a pôdorysný tvar novostavieb, na mieste zaniknutých objektov, prispôbiť charakteru okolitej usporiadanej zástavbe.
5. Zachovať, udržiavať a regenerovať charakteristickú morfológiu terénu, minimalizovať jej úpravy.

G.2.2. Požiadavky na reguláciu novej zástavby

Územie pamiatkovej zóny nevytvára podmienky pre určenie rezervných plôch a plôch na revitalizáciu.

1. Novostavby umiestňovať po zaniknutých, asanovaných stavbách.
2. Rešpektovať parceláciu, uličné čiary, výškovú hladinu a objemovo-priestorové riešenie k okolitej usporiadanej zástavbe.
3. Novostavby riešiť projektovou dokumentáciou spracovanou autorizovanou osobou, minimalizovať katalógové projekty a upraviť ich v požadovanej miere.
4. Novostavby riešiť v rozsahu pôvodného pôdorysu obdĺžnika a L, jednopodlažné s možnosťou zobytnenia podkrovia.
5. Spôsob presvetlenia podkrovia bude osobitne posudzovaný a to počet strešných okien, ich rozmer. Charakteristické strešné vikiere situovať prednostne vo dvorovej časti.
6. Pri výbere krytiny novostavby rešpektovať charakteristický materiál, tvar a farebnosť historickej strešnej krytiny v pamiatkovom území (kusová pálená dvojdrážková, bobrovka).
7. Fasády novostavieb riešiť uplatnením charakteristických prvkov a materiálov ľudovej architektúry a ich farebnosť v pastelových farebných odtieňoch.
8. Vylúčiť výstavbu nových dominánt.
9. Vylúčiť použitie netypických a rušivo pôsobiacich architektonických prvkov, materiálov (plasty, hliník, štrukturované omietky a pod.), výrazných a atypických farieb a spôsobov vonkajších úprav.

G.3 Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu hodnotnej objektovej skladby

G.3.1. Požiadavky na ochranu charakteru tradičnej zástavby

1. Zachovať a udržiavať charakteristický spôsob skupinovej radovej zástavby, jej skladbu v interiéri územia.
2. Zachovať postavenie situovanie evanjelického a. v. kostola z hľadiska priestorovej kompozície obce.
3. Zachovať typické osadenie objektov k ulici, kolmou orientáciu hrebeňov striech, jedno podlažných objektov a do hĺbky dvorov radených hospodárskych objektov ich architektonické tvaroslovie a farebnosť.
4. Zachovať charakter priestorovej a objemovej skladby s rešpektovaním pôvodných prízemných domov.

G.3.2. Požiadavky na zachovanie a ochranu historických dominánt a kompozície výškového zónovania sídla

1. Zachovať a udržiavať charakteristickú historickú kompozíciu urbanistickej štruktúry a výškovú hladinu jej prízemných objektov a existujúce historické dominanty územia, verejných budov spoluvytvárajúce panorámu a siluetu obce.
2. Zachovať historickú objemovo-priestorovú skladbu Pamiatkovej zóny Polichno, charakteristický obraz sídla a jeho vzťah k okolitej krajine.
3. Zachovať historickú objemovú skladbu objektov, bez navyšovania podlaží.
4. Nevytvárať nové dominanty alebo priestorové akcenty, vnútorného alebo vonkajšieho obrazu územia.
5. Vylúčiť zmeny proporcií historických objektov nadstavovaním a realizáciou nevhodných stavebných úprav.
6. Architektonickými úpravami odstrániť účinky rušivo pôsobiacich objektov (veľkosť otvorov a ich výplní, použitia novodobých prvkov, nevhodných farebností, novodobých štrukturovaných omietok, detailov a pod.).
7. Vylúčiť umiestňovanie stavieb, technických zariadení a výsadbu zelene, ktoré narušia ustálené usporiadanie v pohľadovo exponovaných polohách a dominánt.

G.3.3. Požiadavky na zásady diferencovaného prístupu k ochrane, obnove a údržbe objektov

Zástavba sa na území PZ delí podľa pamiatkovej hodnoty na:

- A. Nehnuteľnosť pamiatkovo chránená
- B. Nehnuteľnosti vytypované na vyhlásenie za NKP
- C. Nehnuteľnosti s pamiatkovou hodnotou
- D. Nehnuteľnosti rešpektujúce pamiatkové hodnoty územia
- E. Nehnuteľnosti nerešpektujúce pamiatkové hodnoty územia

Obnova NKP je proces, založený na individuálnom prístupe k ich konkrétnym hodnotám s dôrazom na zachovanie urbanistickej, dispozičnej, objemovo-priestorovej, výrazovej a ideovej autenticity a originality predmetnej nehnuteľnosti.

1. Zachovať a chrániť architektonické, umelecké, umelecko-remeselné prvky, pôvodné materiály, povrchové a farebné úpravy, stavebné techniky a technológie NKP. Neprípustné je neopodstatnené nahradzovanie častí prvkov, či detailov kultúrnej pamiatky.
2. Originálne historické prvky alebo materiály nahrádzať, len ak stupeň poškodenia originálu je nezvratný. Kópia musí byť identická s originálom materiálovo tvarovo, konštrukčne, povrchovo a farebne a musí mať rovnaké vizuálne a funkčné vlastnosti.
3. Pri realizácii obnovy NKP a iných novodobých zásahoch do historických prvkov a materiálov uplatniť zásadu reverzibility.

Úprava nehnuteľnosti v pamiatkovom území je procesom s individuálnym prístupom, zameraným na ochranu exteriéru.

1. Stavebné úpravy a zmeny nehnuteľností, ktoré nie sú NKP, nerešpektujú pamiatkové pamiatkového územia a pôsobia rušivo, zamerať na odstránenie a nápravu tohto nežiaduceho stavu a rehabilitáciu hodnôt pamiatkového územia.
2. Regenerovať nehnuteľnosti v pamiatkovej zóne, s ich objemovou skladbou, s architektonickým a funkčným využitím.

Zástavba sa na území PZ delí podľa pamiatkovej hodnoty na:

- A. **Nehnuteľnosť pamiatkovo chránená**, zapísaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu, asanácia takéhoto objektu je neprípustná.
 1. Zachovať, udržiavať a regenerovať všetky pôvodné pamiatkové hodnoty (architektonické, konštrukcia, dispozícia a materiál, historické, výtvarné, technické riešenie, umelecko-remeselné súčasti interiéru a exteriéru).
 2. Zachovať a udržiavať výškové, objemové a priestorové usporiadanie NKP.
 3. Vylúčiť nadstavanie o ďalšie podlažie.
 4. Zachovať existujúce tvary striech (ich konštrukcie a sklony) komíny a použitú pôvodnú strešnú krytinu.
 5. Vylúčiť zatepľovanie NKP spôsobom, ktorý ohrozí ich pamiatkové hodnoty, napr. kontaktný exteriérový zatepľovací systém.
 6. Vylúčiť dostavby a prístavby NKP.
- B. **Nehnuteľnosti vytypované na vyhlásenie za NKP** a zápis do Ústredného zoznamu pamiatkového fondu - sú nehnuteľnosti s existujúcimi pamiatkovými hodnotami, ktoré je potrebné v budúcnosti na území zachovať a chrániť.
 1. Zachovať a udržiavať všetky pôvodné pamiatkové hodnoty (architektonické – konštrukcia, dispozícia a materiál, historické, výtvarné, technické riešenie, umelecko-remeselné súčasti interiéru a exteriéru).
 2. Zachovať a udržiavať výškové, objemové a priestorové usporiadanie objektov.
 3. Vylúčiť nadstavanie o ďalšie podlažie.

4. Zachovať existujúce tvary striech (ich konštrukcie a sklony), komíny a použitú pôvodnú strešnú krytinu.
5. Vylúčiť zatepľovanie spôsobom, ktorý ohrozí ich pamiatkové hodnoty, napr. kontaktný exteriérový zatepľovací systém.
6. Vylúčiť ich neopodstatnené dostavby a prístavby.

C. Nehnuteľnosti s pamiatkovou hodnotou sú nehnuteľnosti dopĺňujúce, s charakteristickou hmotou, autentickou fasádou, konštrukčným riešením a detailmi použitými materiálmi, priaznivo dotvárajúce prostredie pamiatkovej zóny; je vhodné ich zachovať a chrániť.

1. Zachovať, udržiavať a regenerovať všetky pôvodné pamiatkové hodnoty (architektonické, výrazové, materiálové, konštrukčné riešenie, umelecko-remeselné súčasti exteriéru).
2. Zachovať, udržiavať výškové, objemové a priestorové usporiadanie objektov.
3. Vylúčiť nadstavanie o ďalšie podlažie.
4. Zbytnenie a iné funkčné využitie podkrovia, vhodnosť a spôsob presvetlenia podkrovia bude predmetom osobitného posudzovania.
5. Zachovať existujúce tvary striech, ich sklony, komíny a strešnú krytinu.
6. Zateplenie ich obvodových konštrukcií bude predmetom osobitného posudzovania.
7. Prípustnosť prístavieb bude predmetom osobitného posudzovania.

D. Nehnuteľnosti rešpektujúce pamiatkové hodnoty územia, ale ktoré vyžadujú čiastočnú úpravu, napr. fasády, krytina, konštrukčných detailov; ide o nehnuteľnosti, ktoré prešli stavebnými úpravami bez znalosti a rešpektovania lokálnych charakteristických detailov.

1. Udržiavať a rehabilitovať všetky zachované pamiatkové hodnoty (architektonické, výrazové, materiálové a konštrukčné riešenie, umelecko-remeselné súčasti exteriéru).
2. Zachovať, udržiavať ich výškové, objemové a priestorové usporiadanie.
3. Vylúčiť nadstavanie o ďalšie podlažie.
4. Zbytnenie a iné funkčné využitie podkrovia, vhodnosť a spôsob presvetlenia podkrovia bude predmetom osobitného posudzovania.
5. Zachovať existujúce tvary striech, ich sklony a komíny.
6. Prípustnosť prístavieb bude predmetom osobitného posudzovania.
7. Stavebnými úpravami eliminovať nevhodné zásahy z predchádzajúceho obdobia.

E. Nehnuteľnosti nerešpektujúce pamiatkové hodnoty územia, rušivo pôsobiace svojim objemovým ako aj výrazovým riešením, ktoré narušujú historické prostredie a z hľadiska ochrany individuálnych hodnôt pamiatkového územia je potrebná ich prestavba a úprava, resp. náhrada.

1. Eliminovať účinok ich nevhodných objemových, architektonických riešení.
2. Stavebné úpravy prednostne zamerať na odstránenie ich nevhodného (architektonického, materiálového, konštrukčného a farebného) riešenia a eliminovať ich účinky v historickom prostredí.

G.4. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu výškového a priestorového usporiadania objektov

1. Zachovať a udržiavať vyrovnanú výškovú hladinu a objemovo-priestorové usporiadanie objektov historickej zástavby s historickými výškovými dominantami evanjelického kostola a. v..
2. Vylúčiť umiestňovanie akýchkoľvek nových výškových a objemovo - priestorových dominant v území Pamiatkovej zóny Polichno.

G.5. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu prvkov uličného interiéru a uličného parteru

G.5.1. Požiadavky na ochranu typických prvkov prostredia

Prvky uličného interiéru

1. Prvky drobnej architektúry (lavičky, koše a pod.) na pamiatkovom území materiálovo zjednotiť a riešiť ich koncepčne.
2. Zachovať, udržiavať pôvodné remeselné vyhotovené drevené konštrukcie brán, bráničiek pre peších a vrát.
3. Zachovať a regenerovať charakteristické oplotenie záhradiek.
4. Oplotenie pred novou zástavbou riešiť charakteristickými tvaroslovnými prvkami, materiálom (kameň, drevo, kov).

Terén a jeho úpravy

1. Zachovať, udržiavať historickú morfológiu a niveletu terénu (doklad vývoja obce, sú predmetom ochrany).
2. Zachovať a udržiavať plochu návsi vo funkčno-účelovej kombinácii spevnených plôch a zelene.
3. Vylúčiť rozširovanie parkovacích plôch na úkor verejných priestranstiev, komunikácií a ulíc.
4. Vylúčiť použitie atypických tvarov a materiálov dlažby.

Povrchy komunikácií a verejných priestranstiev

1. Zachovať línie a parametre historickej komunikácie a vedľajších ulíc (niveletu, pozdĺžne a priečne profily).
2. Udržiavať povrchovú úpravu historickej komunikácie a ulíc v bitumenovom (asfaltovom) povrchu. Na úpravu novovytvorených chodníkov použiť prírodný kameň.

G.5.2. Požiadavky na zachovanie a použitie charakteristických stavebných materiálov

1. Pri stavebných úpravách NKP a vytypovaných objektoch použiť charakteristické stavebné materiály a technológie s dôrazom na umelecko-remeselné a remeselné prevedenie.
2. Pri exteriérových stavebných úpravách existujúcich nehnuteľností a novostavieb použiť charakteristické stavebné materiály (pálená krytina, drevo, hladká vápenná omietka, kov kameň).
3. V území PZ vylúčiť použitie nevhodných materiálov a prvkov:
 - novodobé obklady fasád, tenkovrstvé štrukturované omietky (zrno hrúbky nad 1,00 mm);
 - plastové výrobky s atypickou povrchovou úpravou a štruktúrou;
 - materiály s lesklým, reflexným a zrkadliacim povrchom;
 - veľkorozmerné strešné krytiny imitujúce kusovú krytinu;

G.5.3. Požiadavky na zachovanie, ochranu, obnovu a údržbu pamiatkových a výtvarných hodnôt drobnej architektúry a umeleckých diel

1. Zachovať kultúrne hodnoty nehmotnej povahy viažuce sa na udalosti obce; prezentované pripomienkou pamätnými tabuľami osobnostiam obce.
2. Na pamiatkovom území umiestniť diela s umeleckou a výtvarnou hodnotou, prednostne diela ľudovej umelecko-remeselnej tvorby.
3. Drobné úžitkové stavby, zariadenia alebo konštrukcie na verejných priestranstvách (javiská, pódia, predajné stánky a iné.) neumiestňovať trvale, po ukončení podujatia je nevyhnutné drobné stavby odstrániť.
4. Vylúčiť realizáciu nových terás sezónneho sedenia v území Pamiatkovej zóny Polichno.

G.5.4. Požiadavky pre umiestňovanie reklamných zariadení a nasvetlenia - iluminácie

1. Umiestňovanie reklamných zariadení je možné len nad vstupmi a vedľa vstupu na objektoch poskytujúcich služby a predaj rozšíreného tovaru.
2. Úpravy komerčného charakteru (reklamné tabule, nápisy) navrhnuť uplatnením ich jednotného koncepčného riešenia (drevené tabuľky s maľovaným písmom, plastickými písmenami).

G.5.5. Požiadavky na riešenie infraštruktúry a technických zariadení

1. Osvetlenie verejných priestranstiev a prvky verejného osvetlenia tvarovo a materiálovo zjednotiť, zosúladiť vidieckemu charakteru Pamiatkovej zóny Polichno, uplatniť koncepčné riešenie.
2. Odstrániť nefunkčné technické zariadenia a sieťové pripojenia.
3. Zariadenia technickej infraštruktúry (plynomery, ELI rozvodné skrinky, trafostanice, klimatizačné jednotky, satelitné a telekomunikačné zariadenia, kolektory a iné) neumiestňovať v pohľadovo exponovaných polohách uličného interiéru, prípadne minimalizovať ich vizuálny účinok.
4. Vedenie technickej infraštruktúry v území Pamiatkovej zóny Polichno, viesť prednostne pod povrchom zeme.

G.6. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu charakteristických pohľadov, siluety a panorámy územia

1. Zachovať, chrániť existujúce historické dominanty územia, ktoré spoluvytvárajú siluetu a panorámu sídla.
2. Vylúčiť realizáciu nových dominant alebo akcentov vo vnútornom a vonkajšom obraze pamiatkovej zóny Polichno.
3. Zachovať historickú objemovo–priestorovú skladbu prízemnej zástavby, s radom stodôl, v charakteristickom výraze pamiatkového územia.
4. Nové stavebné úpravy existujúcich nehnuteľností a umiestňovanie novostavieb podriaďiť zachovaným historickým dominantám a existujúcej kompozícii výškového a priestorového usporiadania.
5. Vylúčiť akékoľvek stavebné činnosti rušivo pôsobiace na uchovanie a prezentáciu charakteristickej siluety a panorámy; posúdením z viacerých chránených pohľadov.
6. Vylúčiť solitérnu výsadbu drevín, ktorá by mohla tvoriť dominanty a nevodne vizuálne zasahovať a narušovať charakteristické pohľady.
7. Zachovať vnímanie charakteristického vonkajšieho a vnútorného obrazu pamiatkového územia, určených chránenými pohľadmi :

Chránené vonkajšie pohľady na interiér pamiatkového územia

- A. pohľad južným smerom zo severnej hranice (hlavná komunikácia) pamiatkovej zóny na uličnú zástavbu
- B. pohľad južným smerom zo severnej hranice (miestna komunikácia) pamiatkovej zóny na uličnú zástavbu
- C. pohľad severovýchodným smerom z hlavnej komunikácie na uličnú zástavbu

Chránené pohľady v interiéri pamiatkového územia

1. pohľad z vedľajšej komunikácie severným smerom na typickú zástavbu ľudových domov
2. pohľad z hlavnej komunikácie severným smerom na náves (v pozadí budova obecného úradu)

3. pohľad z miestnej komunikácie východným smerom na dominantu (evanjelický a. v. kostol)

Vonkajšie chránené pohľady

V Pamiatkovej zóne Polichno sú uplatnené dva vonkajšie chránené pohľady:

- I. Pohľad z lokality „Telečiarka“ severovýchodným smerom na sídlo a jeho charakteristickú uličnú zástavbu.
- II. Pohľad z lokality „Hustý buk“ južným smerom na sídlo (vľavo veža kostola).

G.7. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu archeologických nálezísk

1. Stavebné činnosti, zasahujúce do terénu s predpokladom výskytu archeologických nálezov, sú podmienené vykonaním pamiatkového archeologického výskumu, o ktorého nevyhnutnosti rozhoduje krajský pamiatkový úrad.
2. Zachovať, rešpektovať a prezentovať prípadné archeologické náleziská v súlade s výsledkami archeologického výskumu.
3. Spôsob, rozsah a forma prezentácie archeologických nálezov sa určí individuálne, na základe ich lokalizácie, výsledkov výskumu, povahy a stavu zachovania nálezu.

G.8. Požiadavky na zachovanie, ochranu, obnovu a údržbu zelene v pamiatkovom území

G.8.1. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu zelene

Plochy zelene s pamiatkovou hodnotou:

1. Plochy dvorov zachovať a udržiavať vo funkčno-účelovej kombinácii zelene a spevnených plôch; spevňovať iba nevyhnutné komunikačné trasy a použiť prírodný materiál.
2. Zachovať plochy spoločných dvorov vo forme otvorených, nezastavaných a prechodných plôch, bez spevňovania povrchov.
3. Plochy záhrad zachovať a udržiavať vo forme otvorených trávnatých priestranstiev s výsadbou ovocných drevín.
4. V porastovej štruktúre dvorov a záhrad uplatniť pôvodné druhy drevín, ovocné dreviny, drobné ovocie a pod.; do úprav nevnašať novodobé a netradičné prvky a materiály; zachovať existujúcu modeláciu terénu a nevytvárať umelé terasy.
5. Na plochách dvorov, záhrad vylúčiť výsadbu ihličnatých drevín a existujúce nevhodné ihličnaté dreviny odstrániť.
6. Plochy lúk zachovať a pravidelnou údržbou zabrániť rozširovaniu náletovej vegetácie.
7. Hodnotné solitérne stromy zachovať a udržiavať ich v dobrom zdravotnom a estetickom stave a vykonávať ich pravidelnú odbornú údržbu; pri náhrade dožitých jedincov uplatniť zásadu zachovania druhového zloženia.

Plochy zelene rešpektujúce historické prostredie:

1. Zachovať a udržiavať plochy zelene verejných priestranstiev a plochy ostatnej zelene; pri ich úpravách uplatniť pôvodné druhy drevín; vylúčiť výsadbu ihličnatých drevín a do úprav nevnašať novodobé a netradičné prvky a materiály.
2. Existujúcu stromovú vegetáciu pravidelne udržiavať a zaisťovať tak jej dlhodobú funkciu, dobrý zdravotný stav a prevádzkovú bezpečnosť.

Plochy zelene nerešpektujúce historické prostredie:

1. Odstrániť rušivú zeleň pri objekte školy.

H. LEGISLATÍVA, MANAŽMENT OCHRANY, VYUŽÍVANIA A REGENERÁCIE ÚZEMIA

H.1. Legislatíva, medzinárodné dohovory

Platné právne predpisy :

- Zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (tzv. pamiatkový zákon);
- Vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 253/2010 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov;
- Uznesenie č. 91/2001 Z. z. k Deklarácii Národnej rady Slovenskej republiky o ochrane kultúrneho dedičstva z 28. februára 2001
- Zákon č. 479/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii

Medzinárodné dohovory:

- Európsky dohovor o ochrane archeologického dedičstva (revidovaný - oznámenie č. 44/2001 Z. z.)
- Dohovor o ochrane architektonického dedičstva Európy (oznámenie č. 369/2001 Z. z.)
- Európsky dohovor o krajine č. 515/2005 Z. z. (EdoK)

H.2. Pamiatkový zákon a základné pojmy

Podmienky ochrany kultúrnych pamiatok, pamiatkových území, archeologických nálezov a archeologických nálezísk, v súlade s vedeckými poznatkami a na základe medzinárodných zmlúv v oblasti európskeho a svetového kultúrneho dedičstva, ktorými je Slovenská republika viazaná upravuje pamiatkový zákon.

Pamiatkový zákon ďalej upravuje organizáciu a pôsobnosť orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy, ako aj práva a povinnosti vlastníkov, iných právnických osôb a fyzických osôb a ukladanie pokút za protiprávne konanie na úseku ochrany pamiatkového fondu, ktorý je významnou súčasťou kultúrneho dedičstva a ktorého zachovanie je verejným záujmom (pozn. čl. 44 ods. 2 a 3 Ústavy SR).

Pamiatkový fond podľa § 2 ods. 1 pamiatkového zákona je súbor hnutelných vecí a nehnuteľných vecí vyhlásených podľa pamiatkového zákona za kultúrne pamiatky, pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny. Za pamiatkový fond sa považujú aj veci, o ktorých sa začalo konanie o vyhlásenie za kultúrne pamiatky, pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny.

Pamiatková hodnota podľa § 2 ods. 2 pamiatkového zákona je súhrn významných historických, spoločenských, krajinných, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných alebo umelecko-remeselných hodnôt, pre ktoré môžu byť veci predmetom individuálnej alebo územnej ochrany.

Kultúrna pamiatka podľa § 2 ods. 3 pamiatkového zákona je hnutelná vec alebo nehnuteľná vec pamiatkovej hodnoty, ktorá je z dôvodu ochrany vyhlásená za kultúrnu pamiatku. Ak ide o archeologický nález, kultúrnou pamiatkou môže byť aj neodkrytá hnutelná vec alebo neodkrytá nehnuteľná vec, zistená metódami a technikami archeologického výskumu.

Archeologický nález podľa § 2 ods. 5 pamiatkového zákona je hnutelná vec alebo nehnuteľná vec, ktorá je dokladom o živote človeka a o jeho činnosti od najstarších dôb do roku 1918 a spravidla sa našla alebo nachádza sa v zemi, na jej povrchu alebo pod vodou.

Archeologickým nálezom je tiež zbraň, munícia, súčasť uniformy, vojenský. výstroj alebo iný vojenský materiál, ktorý sa našiel v zemi, na jej povrchu alebo pod vodou a pochádza spred roku 1946.

Pamiatkové územie podľa § 2 ods. 4 pamiatkového zákona je sídelný územný celok alebo krajinný územný celok sústredených pamiatkových hodnôt alebo archeologických nálezov a archeologických nálezísk, ktorý je z dôvodu ich ochrany podľa tohto zákona vyhlásený za pamiatkovú rezerváciu (PR) alebo pamiatkovú zónu (PZ).

Archeologické nálezisko podľa § 2 ods. 6 pamiatkového zákona je topograficky vymedzené územie s odkrytými alebo neodkrytými archeologickými nálezmi v pôvodných nálezových súvislostiach.

Pamiatková rezervácia podľa § 16 ods. 1 pamiatkového zákona je územie s uceleným historickým sídelným usporiadaním a s veľkou koncentráciou nehnuteľných kultúrnych pamiatok alebo územie so skupinami významných archeologických nálezov a archeologických nálezísk, ktoré možno topograficky vymedziť.

Ochrana pamiatkového fondu podľa § 2 ods. 7 pamiatkového zákona je súhrn činností a opatrení zameraných na identifikáciu, výskum, evidenciu, zachovanie, obnovu, reštaurovanie, regeneráciu, využívanie a prezentáciu kultúrnych pamiatok a pamiatkových území.

Základná ochrana pamiatkového územia podľa § 29 ods. 1 pamiatkového zákona je súhrn činností a opatrení, ktorými orgány štátnej správy a orgány územnej samosprávy v spolupráci s vlastníkami nehnuteľnosti zabezpečujú zachovanie pamiatkových hodnôt v území, ich dobrý technický, prevádzkový a estetický stav, ako aj vhodný spôsob využitia jednotlivých stavieb, skupín stavieb, areálov alebo urbanistických súborov a vhodné technické vybavenie pamiatkového územia.

Pamiatkový výskum podľa § 35 ods. 1 a 2 pamiatkového zákona je odborná činnosť zameraná na získavanie poznatkov o kultúrnych pamiatkach, pamiatkových územiach, archeologických nálezoch a o archeologických náleziskách. Vykonáva sa na prípravu obnovy a reštaurovania kultúrnych pamiatok, na vypracovanie zásad ochrany pamiatkových území a na vedecké a dokumentačné účely.

Urbanisticko-historický výskum je druh pamiatkového výskumu, ktorého výsledkom je dokumentácia urbanisticko-historického výskumu pamiatkových území. Pamiatkový výskum podľa § 35 ods. 3 môže vykonávať len fyzická osoba s osobitnou odbornou spôsobilosťou v príslušnom odbore na základe osvedčenia vydaného Ministerstvom kultúry SR.

Predpisy a postupy pri obnove a údržbe kultúrnych pamiatok alebo objektov, ktoré sa nachádzajú na pamiatkovo chránenom území pamiatkovej rezervácie upravujú ustanovenia pamiatkového zákona.

Orgánom štátnej správy na ochranu pamiatkového fondu sú Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, Pamiatkový úrad SR a krajské pamiatkové úrady.

Krajský pamiatkový úrad je podľa § 11 ods. 1 pamiatkového zákona v prvom stupni vecne príslušným správnym orgánom, ktorý rozhoduje o právach a povinnostiach právnických a fyzických osôb na úseku ochrany pamiatkového fondu, archeologických nálezov a archeologických nálezísk.

Prvostupňový orgán podľa § 32 pamiatkového zákona :

- vydáva rozhodnutia a záväzné stanoviská vlastníkom, ktorý má zámer realizovať obnovu alebo úpravu nehnuteľnosti, vyhlásenej za národnú kultúrnu pamiatku, alebo sa nachádzajúcej v pamiatkovom území.
- v rozhodnutí alebo v záväznom stanovisku uvedie, či navrhovaný zámer je z hľadiska záujmov pamiatkovej ochrany prípustný a určí podmienky, za ktorých je možné tieto práce pripravovať a vykonávať. Toto rozhodnutie alebo záväzné stanovisko je podkladom pre rozhodovanie stavebného úradu.

Práva a povinnosti vlastníka NKP alebo nehnuteľnosti v pamiatkovom území obsiahnuté v pamiatkovom zákone:

Ochrana pamiatkového fondu (§ 27 ods. 1a 2 pamiatkového zákona) :

- Základná ochrana kultúrnej pamiatky je súhrn činností a opatrení vykonávaných na predchádzanie jej ohrozeniu, poškodeniu, zničeniu alebo odcudzeniu, na trvalé udržiavanie dobrého stavu, vrátane jej prostredia a na taký spôsob využívania a prezentácie, ktorý zodpovedá jej pamiatkovej hodnote a technickému stavu
- V jej bezprostrednom okolí nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky; desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok.

Vlastník NKP má právo (§ 28 ods. 1 pamiatkového zákona) :

- požiadať KPÚ o bezplatné poskytnutie odbornej a metodologickej pomoci vo veciach ochrany NKP
- požiadať obec a ministerstvo o finančný príspevok

Vlastník NKP je povinný (§ 28 ods. 2 a 3 pamiatkového zákona) :

- vykonávať základnú ochranu NKP
- užívať NKP v súlade s jej pamiatkovou hodnotou
- umožniť zamestnancom orgánu na ochranu pamiatkového fondu vstupovať do priestorov nehnuteľných NKP
- oznámiť KPÚ a obci každé ohrozenie, poškodenie, odcudzenie alebo zničenie NKP
- oznámiť na KPÚ každú zamýšľanú zmenu využitia NKP.

Vlastník nehnuteľnosti, ktorá nie je NKP, ale nachádza sa na pamiatkovom území alebo ochrannom pásme (§ 28 ods. 4 pamiatkového zákona) :

- má právo požiadať KPÚ o bezplatné poskytnutie odbornej a metodologickej pomoci
- je povinný s nehnuteľnosťou nakladať a užívať ju tak, aby neohrozoval pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky a pamiatkového územia

Obnova kultúrnej pamiatky a úprava nehnuteľnosti (§ 32 pamiatkového zákona) :

Ak zamýšľa vlastník, resp. užívateľ NKP alebo objektu v pamiatkovom území vykonať obnovu – súbor špeciálnych odborných činností, ktorými sa vykonáva údržba, konzervovanie, oprava, adaptácia a rekonštrukcia NKP alebo jej časti, je povinný KPÚ predložiť žiadosť (a predpísané prílohy) o vydanie rozhodnutia o zámere obnovy (§ 32 ods. 2 pamiatkového zákona).

Podľa (§ 32 ods. 4 pamiatkového zákona) v rozhodnutí KPÚ uvedie, či predpokladané práce sú z hľadiska záujmov chránených pamiatkovým zákonom prípustné, a určí podmienky, za ktorých možno tieto práce pripravovať a vykonávať tak, aby sa kultúrna pamiatka neohrozila, nepoškodila alebo nezničila, najmä či tieto práce možno pripravovať iba na základe výskumov a inej prípravnej dokumentácie.

Ak vlastník nehnuteľnosti v pamiatkovom území, ktorá nie je kultúrnou pamiatkou má zámer vykonať úpravu takejto nehnuteľnosti, novú stavbu alebo úpravu pozemku alebo stavby je povinný vyžiadať si rozhodnutie KPÚ. V rozhodnutí KPÚ uvedie či je predkladaný zámer prípustný a určí podmienky vykonania úprav, najmä zásady objemového členenia, výškového usporiadania a architektonického riešenia exteriéru nehnuteľnosti (§ 32 ods. 5 a 7 pamiatkového zákona).

Reštaurovanie kultúrnej pamiatky (§ 33 pamiatkového zákona) :

Podľa § 33 ods. 1 pamiatkového zákona je reštaurovanie národnej kultúrnej pamiatky alebo jej časti osobitný druh obnovy.

Podľa § 33 ods. 2 pamiatkového zákona reštaurovanie môže vlastník pripravovať iba na základe predchádzajúceho rozhodnutia krajského pamiatkového úradu o zámere na reštaurovanie.

Podľa § 33 ods. 4 pamiatkového zákona druh reštaurátorskej dokumentácie, rozsah reštaurátorských výskumov, druh, rozsah a podmienky vykonávania reštaurátorských prác určí krajský pamiatkový úrad v rozhodnutí o zámere na reštaurovanie v prípade nehnuteľnej kultúrnej pamiatky najneskôr v rozhodnutí o prípravnej dokumentácii obnovy kultúrnej pamiatky.

Podľa § 33 ods. 6 pamiatkového zákona krajský pamiatkový úrad vydá osobitné rozhodnutie o každom stupni reštaurátorskej dokumentácie; o správe z reštaurátorského výskumu môže vydať samostatné rozhodnutie.

Podľa § 33 ods. 7 pamiatkového zákona reštaurovanie môže vykonávať

- a) pamiatkový úrad prostredníctvom fyzických osôb, ktoré sú v pracovnoprávnom vzťahu s pamiatkovým úradom a spĺňajú kvalifikačné predpoklady podľa § 33a,
- b) člen komory reštaurátorov podľa zákona č. 200/1994 Z. z. o Komore reštaurátorov a o výkone reštaurátorskej činnosti jej členov v znení neskorších predpisov alebo
- c) vysoká škola v rámci študijného programu reštaurátorská tvorba uskutočňovaného v študijnom odbore reštaurátorstvo.

Podľa § 33a pamiatkového zákona kvalifikačné predpoklady na reštaurovanie spĺňa fyzická osoba, ktorá získala

- a) vysokoškolské vzdelanie aspoň druhého stupňa v študijnom odbore reštaurovanie,
- b) vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa v študijnom odbore reštaurovanie a má najmenej tri roky odbornej praxe alebo
- c) úplné stredné odborné vzdelanie príslušného zamerania študijného odboru konzervátorstvo a reštaurátorstvo a má najmenej päť rokov odbornej praxe.

Úloha obcí pri ochrane pamiatkového fondu (§ 14 pamiatkového zákona) :

- na území obce utvárať všetky podmienky potrebné na zachovanie, ochranu, obnovu a využívanie pamiatkového fondu
- dbá, aby vlastníci kultúrnych pamiatok konali v súlade s pamiatkovým zákonom
- koordinuje budovanie technickej infraštruktúry sídiel s pamiatkovým územím
- spolupôsobí pri zabezpečovaní úprav uličného interiéru a uličného parteru, drobnej architektúry, historickej zelene, verejného osvetlenia a reklamných zariadení tak, aby boli v súlade so zámermi na zachovanie a uplatnenie hodnôt pamiatkového územia
- podporuje iniciatívu občanov a občianskych združení pri ochrane pamiatkového fondu
- na základe výpisov z ústredného zoznamu vedie evidenciu pamiatkového fondu na území obce
- obec môže rozhodnúť o vytvorení a odbornom vedení evidencie pamätihodností obce
- zákon umožňuje okrem vyhláseného pamiatkového fondu chrániť aj ďalšie regionálne a miestne kultúrne hodnoty, ktoré rozhodnutím zaradí do evidencie pamätihodností obce
- pamätihodnosť je hnutelná alebo nehnuteľná vec kultúrno-historickej hodnoty, kombinované diela prírody a človeka, historické udalosti, názvy ulíc, zemepisné a katastrálne názvy, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam obce

H.3. Krajina, základné pojmy a legislatíva

Krajinný obraz (zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie) je vizuálny vzhľad krajiny. Krajinný obraz je prejavom hmotných, vizuálne identifikovateľných priestorových vlastností krajiny a súvisí s krajinnými typmi. Krajinný obraz je nositeľom rozhodujúcich, vizuálne prenosných informácií o charakteristických črtách krajiny. Javí sa ako kombinácia tvarov reliéfu (konfigurácie) a usporiadania zložiek štruktúry krajiny pokrývky (kompozície) so spolupôsobením geo-klimatických podmienok.

Charakteristický vzhľad krajiny (zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny) reprezentuje vybrané, charakteristické vlastnosti vzhľadu a charakteru krajiny. Upresňuje tie atribúty, ktoré majú v krajine zvýšený význam, respektíve sú účelovým predmetom záujmu

ochrany či pretvárania krajiny. Charakteristický vzhľad krajiny sa prejavuje súborom charakteristických znakov (čŕt), ktoré danú krajinu odlišujú od akejkoľvek inej. **Charakteristický vzhľad krajiny** vytvára kontext a súvis termínov krajinný obraz a krajinný ráz.

Charakteristické črty krajiny (Európsky dohovor o krajine, r. 2000) sú jednotlivé znaky reprezentujúce krajinu a spoluvytvárajúce charakteristický vzhľad krajiny. Vo vzťahu k obyvateľom môžu byť súčasťou identity územia. Charakteristické črty vnímame ako to, čo krajinu prezentuje a špecifikuje.

Krajinný ráz je v medzinárodnom kontexte definovaný ako prírodná, kultúrna a historická hodnota krajiny. Predstavuje hodnotu toho, čo v krajinnom obraze vnímame ako významné zložky (prvky, črty) krajiny. Krajinný ráz je hodnotením vzácneho a významného v obsahu krajiny. Predstavuje syntézu a synergický súbor vizuálnych, obsahových a významových atribútov reprezentatívnych znakov krajiny.

Kultúrna krajina - ucelená časť krajiny, ktorá predstavuje kombinované dielo prírody a človeka alebo rozmanitosť prejavov interakcie medzi ľudstvom a jeho prírodným prostredím. Má svoju špecifickú štruktúru, priestorové usporiadanie a pôsobenie na vnemy človeka a je výsledkom dlhodobého pôsobenia človeka na pôvodnú, prírodnú krajinu. V jej výslednom charaktere, štruktúre a obraze sa prejavuje pôvodná, prírodná krajina, ktorá tvorila prvotný životný priestor človeka, ale aj dôsledky dlhodobej ľudskej činnosti. Kultúrna krajina je preto dvojzložkovým, hybridným systémom, ktorý obsahuje prírodné a humánne prvky. Ich pomer v systéme a intenzita vizuálneho prejavu závisí od koncentrovanosti a charakteru pôsobenia človeka.

Autenticitu kultúrnych krajín treba chrániť pred závažnými zmenami pri využívaní pôdy a pred výstavbou rozsiahlych verejných a súkromných projektov požiadavkou, aby sa vykonali enviromentálne štúdie, čo povedie k zmierneniu negatívneho dopadu na krajinu a jej tradičné hodnoty.

Ochrana krajiny (Európsky dohovor o krajine, r. 2000) znamená činnosti smerujúce k zachovaniu a udržaniu významných alebo charakteristických čŕt krajiny vyplývajúcich z jej historického dedičstva a prírodného usporiadania a/alebo ľudskej aktivity.

Záverečné ustanovenia

Zásady ochrany pamiatkového územia Pamiatkovej zóny Polichno sú dokumentom na vykonávanie základnej ochrany pamiatkového územia, sú súhrnom činností a opatrení, ktorými orgány štátnej správy a územnej samosprávy v spolupráci s vlastníkami nehnuteľností zabezpečujú zachovanie pamiatkových hodnôt v území, ich dobrý technický, prevádzkový a estetický stav, ako aj vhodný spôsob využitia.

Predmetné zásady definujú účel a predmet pamiatkovej ochrany, územný rozsah pamiatkového územia a požiadavky na zachovanie a ochranu jeho hodnôt. Sú súčasťou územného priemetu ochrany kultúrnych hodnôt územia, ktorý je podkladom na spracovanie územnoplánovacej dokumentácie podľa osobitného predpisu.

Zásady ochrany pamiatkového územia sú predpokladom na dlhodobé a systémové zabezpečenie ochrany kultúrno-historických hodnôt územia, spoluprácu orgánov štátnej správy a územnej samosprávy, odborných organizácií, odborníkov špecializovaných vied, neziskových organizácií, laickej verejnosti a predovšetkým vlastníkov nehnuteľností.

Nadobudnutím ich účinnosti, sa stávajú základným dokumentom pamiatkovej ochrany, používanom v rozhodovacom procese Krajského pamiatkového úradu Banská Bystrica.

Ing. arch. Zuzana Klasová
riaditeľka
Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica

IV. PRÍLOHY

1. Všeobecne záväzná vyhláška Krajského úradu v Banskej Bystrici č. 4/1996 o vyhlásení časti intravilánu obce Polichno za pamiatkovú zónu (scan)
2. Rozhodnutie Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. MK 4012/2008-51/17467 zo dňa 10.12.2008 (scan)

V. VÝKRESOVÁ DOKUMENTÁCIA

- II. 1 Historická mapa z roku 1935. Kópia. Archív Pamiatkového úradu SR
- II. 2 Vymedzenie pamiatkového územia - právny stav
- II. 3 Širšie vzťahy
- II. 4 Rozbor pamiatkových hodnôt objektov a priestorov územia
- II. 5 Zásady ochrany, obnovy a prezentácie hodnôt územia

Všeobecne záväzná vyhláška

Krajského úradu v Banskej Bystrici č.4/1996 o vyhlásení časti
intravilánu obce Polichno za pamiatkovú zónu

Krajský úrad v Banskej Bystrici podľa ustanovení zákona
NR SR č.222/1996 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy
a o zmene a doplnení niektorých zákonov vydáva dňa 15.10.1996
podľa § 6 ods.1 zákona SNR č.27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej
starostlivosti túto všeobecne záväznú vyhlášku (ďalej len "vy-
hláška") č. 4/1996, ktorou sa vyhlasuje časť intravilánu obce
Polichno za

p a m i a t k o v ú z ó n u.

§ 1

Účelom vyhlásenia pamiatkovej zóny je chrániť zachovaný
celok územia ako výsledok spôsobu života, kultúry a hospodárenia
našich predkov, so zachovaním jej kultúrnych a historických hod-
nôt v záujme ich využitia, v nových podmienkach a ochrana do bu-
dúcnosti.

§ 2

- (1) Východiskovým bodom hranice pamiatkovej zóny v jej západnom
cípe je štátna cesta parcely číslo 4106/1 smerom na Ábelovú,
kde sa stretáva s poľnou cestou parcely číslo 4157 a pokraču-
je v smere hodinových ručičiek. Hranica smerom na juh sleduje
poľnú cestu parcely číslo 4157, ktorá ohraničuje stavebné
parcely a pri parcele číslo 148 sa otáča smerom na severový-
chod, kde lemuje parcely číslo 149,150,151,152,144,153 a
pretné cestu parcely číslo 4105/1 smerom na Lučenec. Po tejto
ceste pokračuje smerom na juh až po rozhranie intravilánu s
extravilánom. Hranica pokračuje po tomto rozhraní smerom na
sever, kde sa pri parcele číslo 470/1 otáča západným smerom
a lemuje okraje parciel číslo 467,466/1,463,462,461,460,459,
458,457,390,383/2,382 a tu sa stretáva so štátnou cestou par-
cely číslo 4106/1, po ktorej sa vracia do východiskového
bodu.

- (2) Hranica pamiatkovej zóny je vyznačená v územnoplánovacích dokumentoch textovým popisom a jej grafická časť tvorí prílohu tejto vyhlášky. Mapové podklady o vyhlásení pamiatkovej zóny sú uložené k nahliadnutiu na Krajskom úrade v Banskej Bystrici, Okresnom úrade v Lučenci, Obecnom úrade v Polichne, v Národnom pamiatkovom a krajinárskom centre v Bratislave a v Národnom pamiatkovom a krajinárskom centre Slovenský pamiatkový ústav regionálne stredisko Lučenec.

§ 3

- (1) Predmetom ochrany pamiatkovej zóny je zachovať objekty z prelomu 19. a 20. storočia a ich historické hodnoty, ktoré si vyžadujú zvýšenú pozornosť z hľadiska záujmov a zásad štátnej pamiatkovej starostlivosti a ktoré predstavujú:
- a) dvojpriestorové a trojpriestorové kamenné domy, hospodárske priestory, stodoly s humnom a murované pece, ktoré v minulosti plnili funkciu letných kuchýň,
 - b) objekt evanjelickej a.v. fary s pamätnou tabuľou spisovateľky Boženy Slančíkovej Timravy, ktorý je kultúrnou pamiatkou a ďalšie objekty dotvárajúce charakter pamiatkovej zóny,
 - c) historický urbanistický pôdorys ľudovej architektúry s typickými regionálnymi prvkami, vrátane hospodárskych budov a kultúrnu krajinu, ktorá obec bezprostredne obklopuje,
 - d) významné plochy zelene, ktoré dotvárajú prostredie pamiatkovej zóny.

§ 4

- (1) V záujme zachovania existujúcich hodnôt v pamiatkovej zóne je nutné pri plánovaných stavebných realizačných prácach a iných aktivitách dodržiavať tieto podmienky :
- a) chrániť pôvodnú priestorovú skladbu sídla časti obce Polichno, vrátane pôdorysu a historickej parcelácie,
 - b) chrániť doterajšiu zástavbu,
 - c) chrániť historickú panorámu sídla obce Polichno,
 - d) zachovať siluety striech a spôsob zastrešenia šikmými strechami so štítom a lomenicou,

- e) postupne eliminovať účinky doterajších nevhodných zásahov do výstavby obce,
 - f) zachovať verejné priestory,
 - g) chrániť zeleň a prírodné prostredie,
 - h) chrániť hospodárske stavby,
 - ch) riešiť technické vybavenie sídla obce Polichno v súlade s jeho charakterom.
-
- (2) Vytvárať podmienky na odstránenie nevhodných betónových panelov, použitých pri regulácii dna potoka a riešiť elektrifikáciu kabelizáciou v zemi.
 - (3) Podmienky riadenia stavebnej a inej činnosti na území pamiatkovej zóny sú ustanovené vo všeobecne záväzných právnych predpisoch ^{1/}.
 - (4) Inú stavebnú činnosť na úpravu, obnovu, prestavbu, novú zástavbu a novú výstavbu i úpravy terénu a komunikácií je možné vykonať len na základe záväzného stanoviska Okresného úradu v Luženci, podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. ^{1/}

§ 5

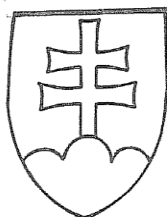
- (1) Vyhlásením pamiatkovej zóny nie sú dotknuté majetkové vzťahy.
- (2) Táto vyhláška nadobúda účinnosť uverejnením oznámenia o jej vydaní vo Vestníku vlády Slovenskej republiky.

Banská Bystrica, 15.10.1996

Ing. Jozef P i n k a
prednosta Krajského úradu
v Banskej Bystrici

^{1/} § 14 Zákona SNR č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti.
Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov.
Zákon NR SR č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Vestník vlády Slovenskej republiky

Ročník 7

Čiastka 1

Vydaná 23. januára 1997

Čiastka 1/1997

Vestník vlády SR

strana 9

Oznámenie

z 19. decembra 1996

Krajský úrad v Banskej Bystrici podľa § 3 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov vydal 15. 10. 1996 podľa § 6 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti všeobecne záväznú vyhlášku (ďalej len „vyhláška“) č. 4/1996, ktorou sa vyhlasuje časť intravilánu obce Polichno za pamiatkovú zónu.

Účelom vydania vyhlášky je ochrana objektov, ktoré majú historický urbanistický pôdorys ľudovej architektúry v časti intravilánu obce Polichno.

Vyhláška obsahuje vymedzenie hraníc pamiatkovej zóny, predmet ochrany, podmienky starostlivosti, riadenie stavebnej a inej činnosti v pamiatkovej zóne.

Vyhláška bude uverejnená vo Vestníku Krajského úradu v Banskej Bystrici, Vestníku Okresného úradu v Lučenci po uverejnení oznámenia o jej vydaní vo Vestníku vlády Slovenskej republiky.

Do vyhlášky možno nahliadnuť na Krajskom úrade v Banskej Bystrici, Okresnom úrade v Lučenci, Obecnom úrade Polichno, Národnom pamiatkovom a krajinárskom centre v Bratislave a v Národnom pamiatkovom a krajinárskom centre regionálne stredisko Rožňava pracovisko Lučenec.

Vyhláška nadobúda účinnosť dňom uverejnenia oznámenia o jej vydaní vo Vestníku vlády Slovenskej republiky.

Krajský pamiatkový úrad v Bratiskej Bystrici
prácesvého Lebova

Evid. č.: 2599/08 m.

Datum: 15.12.

Čís. spisu: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
sekcia kultúrneho dedičstva
Námestie SNP 33, 813 31 Bratislava 1

Vydáva: 19/01 Prílohy:

lučenec
Mg. Fillař

Krajský pamiatkový úrad v Bratiskej Bystrici

Evid. č.: 8944/08 Reg. zn.:

Datum: 12 XII. 2008

Čís. spisu:

Vydáva: 12/12 Prílohy:

Bratislava 10. 12. 2008
Číslo: MK 4012/2008-51/17467

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky – sekcia kultúrneho dedičstva ako vecne príslušný správny orgán podľa § 5 a § 6 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, podľa ustanovenia § 20 ods. 1 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení zákona č. 479/2005 Z. z. a v súlade s ustanovením § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov vydáva toto

rozhodnutie:

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky - sekcia kultúrneho dedičstva (ďalej len „ministerstvo“) ako správny orgán na návrh Pamiatkového úradu Slovenskej republiky, Cesta Červený most 6, 814 06 Bratislava (ďalej len „Pamiatkový úrad“), zastúpeného PhDr. Katarínou Kosovou, generálnou riaditeľkou, podľa ustanovenia § 20 ods. 3 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení zákona č. 479/2005 Z. z. (ďalej len zákon) a v súlade s ustanovením § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len správny poriadok)

vyhlasuje zmenu vymedzenia pamiatkovej zóny

Polichno.

Východiskovým bodom pamiatkovej zóny je miesto križovania štátnej cesty v smere do Ábelovej parc. č. 4106/3 s poľnou cestou parc. č. 4167. Pokračuje pozdĺž cesty po hraniciach parciel č. 13, 11, na rohu parcely č. 17 pretína cestu v smere na východ a lemuje parcelu č. 382 v smere severovýchod až po jej roh, kde pretína koryto Polichnianskeho potoka a pokračuje pozdĺž hranice menovanej parcely, ďalej parcely č. 383/2, na konci tejto parcely pretína parcelu č. 391 v smere východnom a prechádza až do severozápadného rohu parcely č. 390. Odtiaľto pokračuje pamiatková zóna smerom na juh pozdĺž ulice, lemovanej parcelami č. 457, 466/1,

466/2, 474 a 475. Na rohu parcely č. 475 sa otáča vo východnom smere po hraniciach parciel č. 476, 477, 478, 478/2, 478/3 a 481. V severovýchodnom rohu tejto parcely sa hranica zóny stáča na juh a prebieha po hraniciach parciel č. 483/1, 484 a pretína cestu na parc. č. 710/1. Ďalej pokračuje stále južným smerom po parcelách č. 509, 510, 522, 523, 524, 525, 540/1, 541/1, 549, 555, 556, 557, 558, 574, 575, 576, 578, 579, 581, 594, 595, 597, 599, 617, 618, 619, 620, 625, 627, 639, 641, 642, 643, 644, 648, 649, 650, 651, 662/2, 663, 664, 665, 666/1, 666/2, 675/1, 675/2, 676, 677/1, 677/2, 684, 685, 686, 687, 689, 690, 691. V rohu tejto parcely sa hranica otáča smerom na západ a pokračuje pozdĺž parciel č. 701, 702, 703, 704. Tu pretína cestu parc. č. 4105, stáča sa smerom na sever a prechádza pozdĺž západnej strany cesty až po roh parcely č. 1976. Odtiaľto pokračuje západným smerom po parcele č. 1977, znovu pretína Polichniansky potok a parcelu č. 708/1. Na styku parciel č. 708/1 a 153 sa hranica stáča smerom na severovýchod po parcelách č. 144, 139, 138, 135. V rohu tejto parcely sa hranica opäť stáča na západ po parcelách č. 127 a 126. V rohu tejto parcely sa hranica stáča na sever a pokračuje po parcelách č. 125, 124, 118, 117, 116, 111, 110, 109, 96, 95, 93, 86, 87, 83, 81, 82, 73, 71, 70, 69, 68, 53, 52, 51, 50/2, 50/1, 45, 37, 34, 29, 23, 21, 18 a vchádza do východiskového bodu na severozápadnom rohu parcely č. 13 pri styku ciest parc. č. 4106/3 a 4167.

V zmysle ustanovenia § 29 ods. 2 zákona vypracuje Krajský pamiatkový úrad Košice alebo osoba oprávnená podľa § 35 ods. 3 zákona zásady ochrany pamiatkovej zóny v lehote do 31. decembra 2010.

Odôvodnenie:

Správny orgán začal dňa 19.11.2008 správne konanie vo veci redukcie pamiatkovej zóny Polichno na základe písomného návrhu z roku 2005, ktorý predložil Ministerstvu kultúry Slovenskej republiky, v súlade s § 20 ods. 3 zákona, Pamiatkový úrad.

Účastníkom konania – vlastníkom nehnuteľností vo vymedzenom území, bolo doručené oznámenie o začatí správneho konania na Obecnom úrade Polichno a vyvesené na úradnej tabuli na dobu 15 dní. Oznámenie o začatí správneho konania vo veci zmeny pamiatkovej zóny bolo tiež vyvesené na úradnej tabuli Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

Správny orgán vychádzal zo zisteného skutkového stavu, t. j. z predloženého návrhu zmeny pamiatkovej zóny, vyplývajúceho z nových skutočností a splnenia kritérií podľa § 20 ods. 1 zákona v spojení s § 2 ods. 4 zákona. Tým sú naplnené ustanovenia zákona na zmenu vyhlásenia pamiatkovej zóny vo verejnom záujme.

Správny orgán vychádza zo skutočností, že ochrana územia pamiatkovej zóny Polichno, vyplývajúca z pôvodného vyhlásenia Krajským úradom v Banskej Bystrici z roku 1997, je neopodstatnená. Vyhlásenie bolo uskutočnené z dôvodov zachovaného pôdorysu obce a výškových horizontov zástavby s kultúro-

historickými hodnotami sídla. Navrhovaná redukcia sa opiera o konkrétne pamiatkové hodnoty, reprezentované popri ich jednotlivých kategóriách, ako aj národnou kultúrnou pamiatkou vo vymedzenom území.

Na severnom, ako aj juhozápadnom okraji pamiatkovej zóny, došlo v priebehu posledných rokov k zmenám v parcelácii a vo výstavbe objektov.

Pôvodné dlhé parcely boli zlúčené. Na týchto parcelách vznikla nová výstavba ešte v šesťdesiatych rokoch 20. storočia resp. ostali nezastavané. Nové objekty nemajú charakter ľudových domov, ktoré by boli predmetom pamiatkovej ochrany územia. Pôvodná zástavba stratila tradičný vidiecky charakter, výzdoba objektov na uličných, aj dvorových fasádach bola odstránená, došlo k výmene a zväčšeniu okenných otvorov. Rovnako, v častiach navrhovaných na zrušenie, došlo aj k zmene strešného reliéfu, čím sa zmenili diaľkové pohľady na tieto časti pamiatkovej zóny.

Jedinou kultúrnou pamiatkou je budova evanjelickej fary s pamätnou tabuľou B. S. Timravy, ktorá je situovaná v centre obce. Objekt fary dotvára celok zachovanej zástavby pamiatkovej zóny spolu s ďalšími objektmi.

Účastníkovi konania, Úradu Banskobystrického samosprávneho kraja, bolo doručené oznámenie o začatí správneho konania dňa 24. novembra 2008. Účastník konania súhlasil so zmenou vymedzenia pod podmienkou, že Pamiatkový úrad SR prehodnotí zachovaný stavebný historický fond a zabezpečí vyhlásenie najcennejších objektov za národné kultúrne pamiatky. Správny orgán uvedenú podmienku účastníka konania akceptoval len čiastočne. Pamiatkový úrad SR posudzuje objekty, navrhnuté na zápis do ÚZPF SR a predkladá návrhy v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 49/2002 v znení zákona č. 479/2005 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu:

„Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky vyhlasuje hnutelnú alebo nehnuteľnú vec, ktorá má pamiatkovú hodnotu, za kultúrnu pamiatku na návrh pamiatkového úradu.“

Pamiatkový úrad vypracuje návrh na vyhlásenie veci za kultúrnu pamiatku z vlastného podnetu alebo na podnet právnickej osoby alebo fyzickej osoby, v odôvodnených prípadoch v spolupráci s vedeckými pracoviskami Slovenskej akadémie vied a ďalšími odbornými a vedeckými inštitúciami. (§ 15 ods. 2 zákona č. 49/2002 v znení zákona č. 479/2005 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu)

Vyhlásovanie národnej kultúrnej pamiatky je teda predmetom samostatného správneho konania.

Účastníkovi konania, Obecnému úradu Polichno, ako príslušnému stavebnému úradu a orgánu samosprávy, bolo doručené oznámenie o začatí správneho konania dňa 24. novembra 2008. Účastník konania neuplatnil voči návrhu námietky.

Vzhľadom na skutočnosť, že sú splnené všetky kritériá v ustanovení § 20 ods. 1 zákona v spojení s § 2 ods. 2 a ods. 4 zákona, správny orgán rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Správny orgán, podľa § 26 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, doručí toto rozhodnutie verejnou vyhláškou.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu, v zmysle § 61 ods. 1 správneho poriadku, možno podať na Ministerstve kultúry Slovenskej republiky – sekcii kultúrneho dedičstva rozklad v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia. Včas podaný rozklad má odkladný účinok.

PhDr. Pavol Šimunič, CSc.
generálny riaditeľ

Rozhodnutie sa doručí:

1. Obecný úrad Polichno, Stavebný úrad 985 13 Polichno, okr. Lučenec
2. Obecný úrad Polichno, 985 13 Polichno, okr. Lučenec – doručenie formou verejnej vyhlášky
3. Úrad Banskobystrického samosprávneho kraja, Nám. SNP 23, 974 01 Banská Bystrica
4. Katastrálny úrad, Nám. L. Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica
5. Ministerstvo kultúry SR, Úradná tabuľa – doručenie formou verejnej vyhlášky
6. Ministerstvo kultúry SR, sekcia kultúrneho dedičstva na založenie do spisu

Na vedomie

1. Pamiatkový úrad SR, Cesta na Červený most 6, 814 06 Bratislava
2. Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica, Lazovná 8, 975 65 Banská Bystrica